

Ljudska

PRAVICA

LETO XXII. Stev. 136
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
Lst tzhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

PREDSEDNIK TITO NA POTOVANJU PO SOVJETSKI ZVEZI

Po ravninah južne Rusije

Navdušena sprejema državnikov obeh dežel v Rjazanu in Voroneškem Grjazu

Moskva, 10. jun. (Tanjug). Predsednik Tito se je danes s so-
prugo in ostalo delegacijo odpe-
ljal na osemdnevno potovanje po
juhu Sovjetske zveze. Na kaza-
nsko železniško postajo v Moskvi
so ga sprejeli člani Prezidija
Vrhovnega sovjeta ZSSR in funk-
cionarji notranjega ministrstva.
Velika množica ljudstva je goste
pred postajo tople pozdravila, ko
so prispeli tja nekaj minut pred
osmo. Skupaj s predsednikom
Titom so se odpeljali v Stalin-
grad, Krasnodar, Novorošijsk in
Soči prvi sekretar CK KP SZ Ni-
kita Hruščev, podpredsednik so-

vjetske vlade Anastas Mikojan
ter člani misije, dodeljene pred-
sedniku Titu med njegovim obi-
skom v ZSSR, s sekretarjem Pre-
zidija Pjegovom na čelu. Posebni
zeleni vlak predsednika Tita
prispje v Stalingrad jutri ob 10.
Zeleni vlak je krenil s postaje
točno ob 8. uri proti jugovzhodu.
Na vseh postajah so se zbirale
množice ljudi in pozdravljale
državniške goste, ko so se vozili
mimo njihovih krajev. Od Mos-
kve je speljana železnica proti
jugovzhodu po nepreglednih ru-
skih ravninah in stepah. Mesta in
naselja so zelo redka. V dopol-

danskih urah se je vlak ustavil
v Rjazanu, kjer so predstavniki
krajevnih oblasti, s sekretarjem
oblastnega komiteja Larionovom
prišli pozdravit visoke jugoslo-
vanske in sovjetske voditelje.
Okrog Tita in Hruščeva se je
hitro zbrala velika množica ljud-
stva in takoj navezala z njima
prisrčen pomenek o vremenu in
letošnji letini.
Popoldne je vozil vlak skozi
Mičurinsk, Mičurinov rojstni kraj,
kjer pa ni dolgo stal. V Vorone-
škem Grjazu se je zbralo na ti-
soče prebivalcev, ki so več ur na
pripekajočem soncu v silni vro-
čini čakali na zeleni vlak. Sku-
pina deklet se je prerinila do Ti-
tovega vagona, da bi pozdravila
jugoslovanskega predsednika.
Medtem pa je predsednik Tito s
Hruščevom in Mikojanom že stal
na peronu sredi kolhoznikov ter
predstavnikov delavcev in skupi-
ne krajevnih voditeljev.
»Pri vas je pa zelo vroče,« je
pripomnil Tito, stoječ sredi sku-
pine mladincev, ki so se bili pre-
rinili do njega.
»Ze več dni pritiska vročina,«
so mu odgovorili, »toda danes je
bilo ob vodi malo kopalcev. Ca-
kali so na vas.«
Cas je hitel, še mnogo vzklil-
kanja, še nekaj pozdravov, in
vtem ko se je vlak že pomikal po
peronu, je odmevalo iz tisočih grl:

»Na svidenje! Srečno pot!«
Nocoj je zeleni vlak vozil
skozi Srebrjakovo, jutri zjutraj
pa prispje v Stalingrad.

Sovjetski državnik Eisenhowerja

Moskva, 10. jun. (Reuter). —
Sovjetski državnik Vorosilov,
Bulganin in Hruščev so poslali
predsedniku Eisenhowerju ob nje-
govi boleznj skupno poslanico z
željo, da bi čimprej okreval.

Konsolidacija prijateljstva

med našo deželo in Sovjetsko zvezo bo močno prispevala k izboljšanju mednarodnega položaja

Moskva, 10. jun. (TASS). Današnja »Pravda« ugotavlja v svo-
jem komentarju, da so obisk
predsednika Tita v SZ ter so-
vjetsko-jugoslovanski razgovori
velikanski mednarodni dogodek.
Razgovori še niso končani, toda
že sedaj je jasno, da bodo skupna
gledišča glede najpomembnejših
mednarodnih vprašanj omogočila,
da bo rezultat teh razgovorov ve-
lik prispevek h konsolidaciji miru
in mednarodne varnosti.
Sovjetska zveza in Jugoslavija
sta postavila širok skupen temelj
za plodno sodelovanje v prepre-
čevanju nove vojne, v prizadevan-
jih za splošno razorožitev, za
sistem kolektivne varnosti in Ev-
ropi in zagotovitev trajnega miru.
Nadaljnji napredek sovjetsko-
jugoslovanskega političnega so-
delovanja ter gospodarskih in
kulturalnih stikov sloni sedaj na
zdravih temeljih. Normalizacija

odnosov med ZSSR in Jugoslavijo
je imela precejšen vpliv na me-
narodne stike v celoti. Nedvom-
no bo konsolidacija sovjetsko-
jugoslovanskega prijateljstva še
več prispevala k izboljšanju me-
narodnega položaja.

»Pravda poudarja, da toplina
in izjemna prisrčnost, s katero je
sovjetsko ljudstvo pozdravilo
jugoslovanske voditelje povsod,
kjer so se pojavili, pričča, da hoče
sovjetsko ljudstvo živeti v prijat-
eljskih stikih z vsemi narodi.

Ko omenja odmev Titovega
obiska v tujini, pravi list, da ko-
mentarji tujega tiska dokazujejo,
da sleherni korak h konsolidaciji
miru tople podpira več sto mili-
onov ljudi po vsem svetu, ki so
življenjsko zainteresirani na od-
vrnitvi vojne nevarnosti in upo-
stavljenju vzajemnega razumeva-
nja in prijateljstva med narodi.

Ob obisku naših državnikov v Sovjetski zvezi: predsednik republike Tito, Bulganin, Šepilov in Pjegov med kratkim odmorom v restavraciji v moskovskem parku

Pogajanja z Grčijo

o predvojnih terjatvah in drugih perečih gospodarskih vprašanjih

Atene, 10. jun. (Tanjug). Današ-
nje je prispela v Atene jugoslo-
vanska delegacija z veleposlani-
kom v državnem sekretariatu za
zunanje zadeve Ljubom Radovani-
novičem na čelu. S predstavniki
grške vlade bo imela gospodarska
pogajanja o nekaterih gospodars-
kih vprašanjih, ki zanimajo obe
deželi. V pogajanjih, ki se bodo
začela jutri, bodo proučili me-

drugim nekatere medsebojne
predvojne terjatve, dalje vpraša-
nje o odškodnine za nacionalizira-
no grško imetje v Jugoslaviji,
vprašanje o obnove obmejnega pro-
meta ter nekatere zadeve vodne-
ga gospodarstva na obmejnih
področjih in druga gospodarska
vprašanja, na katerih sta zain-
teresirani obe deželi. Ta pogaja-
nja so bila določena z dodatnim
protokolom o trgovinski menjavi
med Jugoslavijo in Grčijo, podpisanim letos v začetku aprila v
Beogradu.

Jugoslovansko delegacijo so
sprejeli na atenski železniški po-
staji načelnik gospodarskega od-
delka v grškem zunanjem mini-
strstvu Kustas in drugi funkcionarji
ministrstva, z jugoslovanske
strani pa veleposlanik Miša Pavli-
čević s člani veleposlanštva.

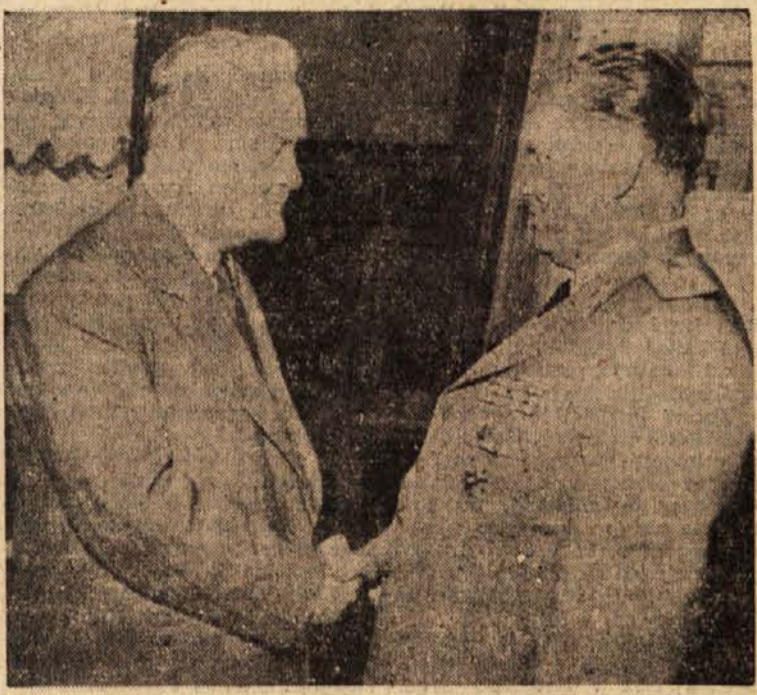
Pogajanja z Italijo o obmejnem poštneju prometu

Trst, 10. jun. (Tanjug). V Trstu se nadaljujejo jugoslovansko-italijanski razgovori o izboljšanju PTT službe med obema deželama. Na konferenci, ki traja že tri dni, so doslej razpravljali o tarifah za telefonske in brzojavne storitve med Trstom in nekdanjo cono B ter o izboljšanju brzojavno-telefonskega omrežja, ki postaja spričo večjega prometa med obema deželama, nezadovoljivo.

Jugoslovanski in italijanski strokovnjaki bodo v nadaljevanju konferenec v ponedeljek razpravljali o izboljšanju in ugodnostih za blagovni in poštini promet med obema deželama.

Obisk Šepilova v Siriji

Damask, 10. jun. (AFP). Uradno je bilo potrjeno, da so sovjetskemu zunanjemu ministru Šepilovu poslali povabilo, naj obišče Sirijo, ko bo odšel na obisk v Egipt. Sovjetski minister je to povabilo sprejel.

Predsednik republike Tito in ministrski predsednik Bulganin

Vstaja peronistov v Argentini

Izjemno stanje v vsej deželi — uporniki gospodarji položaja v mestu Santa Rosa v Pampi — V Buenos Airesu ustreljenih 18 upornikov

Buenos Aires, 10. jun. (AFP). V Buenos Airesu in raznih delih Argentine je snoči izbruhnil upor proti vladi generala Arambura. Radio Buenos Aires je sporočil, da je vlada razglasila izjemno stanje na vsem ozemlju Argentine, da bi zatrla »nerede, ki so jih povzročili prevratni elementi. Dekret o izjemnem stanju je izdal podpredsednik viceadmiral Isac Rojas. Z razglasitvijo izjemnega stanja je začel hkrati veljati zakon, ki določa v vojni smrtno kazen za upornike.

Buenos Airesa zavzeli skladišče orožja. V tem delu mesta so pokale puške, ko so nekateri deli tretjega pehotnega polka napadli skladišče. Na kraj spopada so takoj prispeli vladni oklopniki. Po ulicah Buenos Airesa je nastala panika.

Neka neugotovljena argentinska radijska postaja je poročala, da so uporniki zasedli nekatere vladne ustanove v mestu Santa Rosa v Pampi. »Revolucionarni radio«, kakor se je imenovala ta postaja, je oddajal razglas, v katerem je izražena zahteva, da je treba takoj razpisati volitve in izpustiti politične jetnike iz zapora. »Revolucionarni radio« je poročal, da je bil argentinski predsednik Arambura aretiran, podpredsednik Rojas pa da je pobegnil. Radio poroča, da je izbruhnil upor v več pokrajinah, med drugim v Mendoza in Cordobi in da so se uprle tudi garnizije v samem Buenos Airesu. Radio je omenil pehotni polk Patricios. Vstaja vodi baje general Tanco, ki je pred dobrim mesecem pobegnil. Po najnovejših vesteh so uporniki v Santa Rosi zasedli radijsko postajo.

Podpredsednik Argentine pa je objavil, da so mornarica, letalstvo in vojska ukrenile vse potrebno, da bi zatrla upor na področju Buenos Airesa.

Buenos Aires, 10. jun. (AFP). Argentinski podpredsednik Isac Rojas je davi po radiu izjavil, da so vladne čete zatrlje upor v vojni šoli v Buenos Airesu, hkrati pa je priznal, da sta v rokah upornikov mesto Santa Rosa in vojaško oporišče Campo de Maho.

Rojas je pozneje objavil, da so v vseh mestih razen La Plate upor zadušili. Sodeč po vesteh iz vojaških krogov je Rojas prevzel poveljstvo nad posebnimi komandosi za zadušitev upora. Te čete so sestavili iz več polkov, ki so ostali zvesti Aramburovi vladi.

Predsednik Aramburi se je davi vrnil iz 370 km oddaljenega Rosaria v Buenos Aires na predsedniški jahti »Tecuaria«, ki jo je spremljalo več torpilark. Vse radijske postaje v Buenos Airesu in v drugih mestih Argentine so v vladnih rokah, razen radijske postaje v mestu Santa Rosa. Te postaje objavljajo vladna poročila, po katerih se je položaj v vsej deželi »pomiril«. Vse pa kaže, da je mesto Santa Rosa še zmerom v celoti v rokah upornikov. Vladne čete so danes baje zavzele vojaško taborišče Campo de Maho.

V Buenos Airesu so davi ustrelili 18 civilistov, ki so skušali zavzeti policijski komisariat v predmestju Lamusa. Ustrelili so jih na podlagi zakona o izjemnem stanju.

Položaj v La Plati

Buenos Aires, 10. junija (AF). Po informacijah iz uradnih virov je štab argentinskih upornikov v La Plati, glavnem mestu pokrajine Buenos Airesa. Položaj v tem mestu je napet, ker so se uporniki utrdili sredi mesta. Radio Buenos Aires opozarja prebivalce La Plate, naj zapuste mesto, zlasti področje, ki je v rokah upornikov, ker bo mesto bržčas bombardirano. Sodeč po uradnem poročilu so uporniki v defenzivi in se omejujejo na obrambo La Plate in Santa Rose. V istem poročilu je rečeno, da je v drugih krajih de-

žele mir. Letala so dobila ukaz, naj bombardirajo radijsko postajo v Santa Rosi, ki je v rokah upornikov.

Po odloku argentinskega naglega sodišča so v Buenos Airesu ustrelili že 33 ljudi, med njimi tudi podpolkovnika Valentina Triguena, bivšega člana »Nacionalistične zveze«, desnega krila vojske, ki je v rokah Peronovih pristahev. Oblasti so odredile aretacijo polkovnika Cogorna, poveljnika pehotnega polka v La Plati, o katerem trdijo, da je pobegnil iz mesta. Cogorno je bil eden izmed organizatorjev upora.

Predstavniki vlade v Buenos Airesu pravijo, da je položaj v deželi že konsolidiran in »upor zatrt«.

Bombardiranje La Plate in Santa Rose

Buenos Aires, 10. jun. (AFP). Podpredsednik argentinske republike Isac Rojas je po radiu objavil, da so upor v Argentini zatrti in upostavili v deželi mir. Upotniške položaje v mestih La Plati in Santa Rosi so bombardirali. Mnogo upornikov se je vdalo. Boji v teh mestih so končani.

Sukarno v Italiji

Rim, 10. jun. (AFP). Predsednik indonezijske republike Sukarno je danes prispel v Italijo na uraden obisk. Spremljajo ga zunanji minister Abdulgani, podpredsednik indonezijskega parlamenta in petnajst drugih članov spremstva. V Italiji se bo Sukarno mudil osem dni.

Znova vprašanje kandidature

Dwighta Eisenhowerja za predsednika ZDA

New York, 10. jun. (Tanjug). Bolezen predsednika ZDA Eisenhowerja je zasenčila vsa druga dogajanja v ZDA. Eisenhowerjevo zdravstveno stanje je sedaj v središču pozornosti tiska, politikov in javnosti. Sodijo, da bo Eisenhowerjevo zdravje vplivalo na novembrske predsedniške volitve bolj kot karkoli drugo in zato ni nič čudnega, da je vest o Eisenhowerjevi bolezni povzročila v tisku in med politiki mnogo ugibanj o morebitnih novih elementih, ki bi utegnili priti v predvolilno kampanjo.

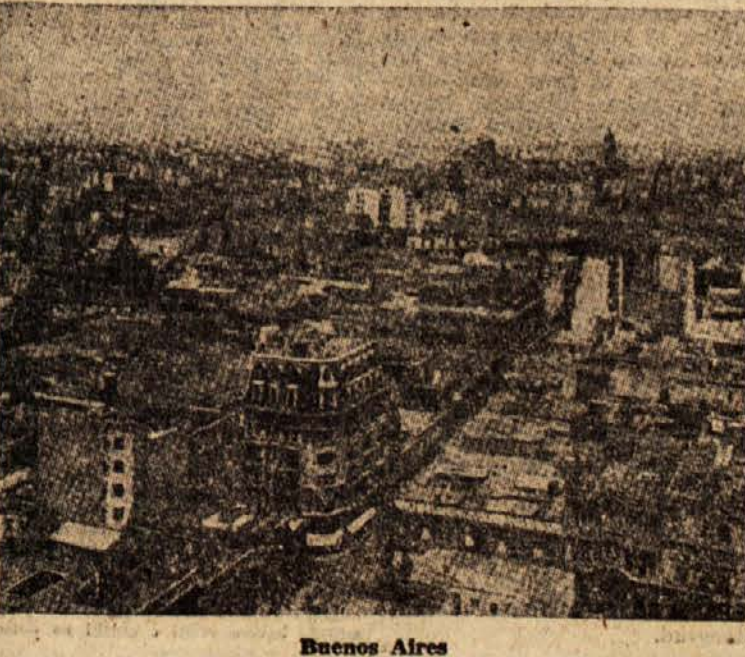
Dasiravno je »vroča želja po skorajšnjem okrevanju« splošna poteza vseh članov in izjav o Eisenhowerjevi bolezni, je vendarle opaziti razlike med demokrati in republikanci v gledanju na Eisenhowerjevo zdravstveno stanje in posledice, ki bi jih utegnili imeti njegova bolezen. Republikanski »New York Herald Tribune« pravi v naslovu čez vsa prva stran, da bo Eisenhower lahko že ta teden po malem spet delal, demokratsko usmerjeni tisk pa že bolj vztraja na resnosti bolezni, zlasti na dejstvu, da je sledila lansnemu srčnemu napadu.

»New York Times« piše v uvodniku, da so oči in srca nešteti milijonov znova ob bolniški postelji v pričakovanju novih vesti. Časnik pripominja, da »ni moč odstraniti iz človeških misli morebitne druge posledice Eisenhowerjeve bolezni.«

Tehniška pomoč OZN

New York, 10. jun. (Reuter). Uprava za tehniško pomoč OZN v New Yorku je danes objavila letno poročilo, ki pravi, da je OZN lani podprla 101 državo. Leta 1955 so se znatno povečali programi tehniške pomoči in so za to pomoč izdali skupno 25,8 milijonov dolarjev. Največjo podporo so dobile azijske dežele (skupno 8,2 milijona dolarjev), nato Latinska Amerika (5,3), dežele Bližnjega vzhoda (4,8), afriške dežele (1,8) ter evropske dežele (1,6 milijone dolarjev).

Lani je kakih 1400 mednarodnih strokovnjakov sodelovalo s strokovnjaki držav, ki jim je bila podeljena ta pomoč.

Buenos Aires

Mladina lahko mnogo prispeva k odpravljanju zaostalosti v kmetijstvu

Na slavnostnem zborovanju v Murški Soboti se je večeraj zbralo 5000 mladincev in mladink Pomurja. Zbrani množici je govoril predsednik Izvršnega sveta LRS tovariš Boris Kraigher

Murška Soboti, 10. junija. — Za zaključek praznovanja pomurske mladine, ki se je začelo 3. junija, je bila danes v Murški Soboti velika slavnost. Dopoldne se je zbralo v mestu okoli 5000 mladincev in mladink iz vsega mursko-soboškega okraja. Mnogi so se pripeljali na okrašenih vozovih, ki so se zvrstili v povorko. Na nekaterih vozovih so mladinci prikazali posebnosti svojega kraja in dela. V povorki so sodelovali tudi traktoristi, ki imajo pomembno vlogo v borbi proti zaostalosti kmetijstva.

Na obeh straneh ulice, kjer se je pomikala povorka, se je zbralo mnogo ljudi, ki so se priključili mladincem in odšli pred gimnazijo, kjer je bilo zborovanje in kulturna prireditve. Pred tribuno se je zbralo okoli 7000 ljudi. Med gosti so bili tudi predsednik Izvršnega sveta LRS tovariš Boris Kraigher, član predsedstva LMS Rudi Bregrar, sekretar Okrajnega komiteja ZKS Murška Soboti Miloš Ledinek, ljudski poslanci Pomurja, predstavniki JLA in drugi.

Zbrani množici je govoril tovariš Boris Kraigher. Ko je čestital v imenu Izvršnega sveta LRS mladini Pomurja k dosežanim uspehom, je poudaril, da ima mladina vse možnosti za široko udejstvovanje, ki ji med drugim omogočajo, da se osredotoči na izobraževanje in usposabljanje za bodoče naloge.

V nadaljevanju je tovariš Kraigher govoril o obisku predsednika Tita v Sovjetski zvezi, pri čemer je poudaril velik pomen sprememb v odnosih med državami, ki so nastale v zadnjem času. Obisk naših predstavnikov v SZ pa ne pomeni, da se bo spremenila naša dosedanja poli-

tika, temveč, da dobiva vedno večje priznanje v svetu. Spremenjeni odnosi ob zmanjšanju nevarnosti vojne pa nam omogočajo, da vlagamo vedno več svojih sil v pospešen napredek gospodarstva in gradnjo socializma. Dalje je tovariš Kraigher govoril o vlogi mladine v zadržni politiki na vasi. Dejal je, da mladina lahko mnogo pomore pri odpravljanju zaostalosti v kmetijski proizvodnji in na podeželju sploh. To je ena najvažnejših nalog, zato bo mladina dobila pomoč od političnih organizacij in od ljudske oblasti.

Po govoru tovariša Kraigherja so nastopili na odru pevci iz Gornje Radgone in nižje gimnazije v Murški Soboti ter pevski zbor in godba na pihala »Svoboda« Murška Soboti.

V okviru mladinskega praznika so bile proslave v Murški Soboti že ves teden. Minulo nedeljo je bil velik zlet telesno-vezgojnih društev Partizan iz vsega Pomurja, na katerem je sodelovalo več kot 2500 telovadcev in telovadk. V ponedeljek je mladinski pevski zbor gimnazije v Murški Soboti priredil koncert. V tork je gostovala v okrajnem

mestu mladinska dramska skupina Grada z igro »Za stanovanje gre«. Kulturna prireditve v sredo zvečer je bila posvečena spominu našega pisatelja Ivana Cankarja. V četrtek je godba na pihala »Svoboda« Murška Soboti priredila koncert. Največ zanimanja pri prebivalcih Murške Soboti so vzbudili pevski zbori in folklorne skupine, ki so nastopili v petek. Pevski zbori so bili iz Ljutomer, Radencev, Tišine in Bogojine, folklorne skupine pa iz Lendave, Beltincev, Gornje Radgone in Cezanjevcev. V soboto so taborniške družine iz vsega Pomurja pripravile v Murški Soboti taborni ogenj.

PRED OTVORITVJO RAZSTAVE POVOJNIH IZUMOV IN TEHNIČNEGA NAPREDKA

Iznajditeljska dejavnost naj temelji na potrebah gospodarstva

Na Gospodarskem razstavišču bo 271 izumiteljev razstavilo nad 400 izumov — Kolektivno bodo razstavljali: JLA, Elektrogospodarska skupnost, Elektroindustrija in Ljudska tehnika — Poseben oddelek: »Otrok, šola in tehnika« — I. kongres iznajditeljev

Cetrto letošnje razstavo, ki je na programu Gospodarskega razstavišča v Ljubljani, bodo odprli v soboto, 16. junija. To bo razstava povojnih izumov in tehničnega napredka. Po vsebini in razstavljanih predmetih bo ta razstava sicer povsem nekaj drugega od dosedanjih, namen pa je zopet isti: široko javnost naj razstava seznanj s problematiko, uspehi in nalogami, hkrati pa naj mobilizira aktivne delavce na tem področju ter jim da novih pobud. Razstava se bo delila na dva dela: iznajdbi in tehnični napredek.

V prvem delu razstave so sodelovali 271 izumiteljev in novatorjev, ki bodo razstavili nad 400 svojih iznajdb. Razen individualnih razstavilcev bodo razstavili iznajdbe tudi kolektivni, velika podjetja, inštituti in zavodi. Vse iznajdbe so bodisi že patentirane, ali pa velja njihova prijava za razstavo kot prijava za pridobitev patenta. Zato je vse prijave skrbno odbirala posebna strokovna žirija, ki je ugotovljala, kaj je resnično iznajdba, in kaj ni. Do sedaj je omenjena žirija 54 izumiteljem odklonila 79 izumov. Po površnem pregledu za razstavo sprejetih iznajdb je njihova značilnost v kratkem naslednja: prijavitelje iznajdbe obsegajo vsa gospodarska področja, komaj desetino jih v proizvodnji že uporabljajo, aji vsaj delno, precej pa jih v naših gospodarskih pogojih niti ni moč uporabiti. Res velikih in za naš gospodarski razvoj pomembnih iznajdb je manj, večina so drobne iznajdbe, ki pomenijo ob primerjavi z že v praksi uvedenimi stroji in predmeti le delno izboljšanje. To stanje pa ni dejanski prikaz iznajditeljske dejavnosti v naši državi, ker večina vseh važnejših iznajdb v naših podjetjih ni patentiranih in jih na razstavi ne bomo videli.

Mnoga podjetja pa si niti s patenti, ki so velike gospodarske vrednosti, razstave ne bodo udeležila. Vzroki za to so najrazličnejši, med njimi konkurenčni niso na zadnjem mestu, kar pa ni prav. V glavnem bo razstava prikazala množično iznajditeljsko udejstvovanje pri nas, pomembnost mnogih domačih iznajdb v državnem in celo v evropskem merilu, in važno dejstvo, da bi bilo precejšnje število iznajdb še bolj koristnih za našo skupnost, če bi bile v skladu s potrebami našega gospodarstva. Iz teh ugotovitev bo po zaključku razstave treba potegniti ustrezajoče zaključke.

V drugem delu razstave bodo JLA, Železnica, Elektro-gospodarska skupnost in Elektro-industrija prikazali doseženi tehnični napredek v desetih letih po osvoboditvi. Ta del razstave bo obsegal skoraj tretjino razstavnega prostora. Se bolj kot v iznajditeljskem bo v tem delu razstave poudarjena velika vloga naših racionalizatorjev in novatorjev, zlasti pa kolektivni uspehi podjetij, inštitutov in zavodov pri zboljševanju tehnike v proizvodnji z namenom, doseči večjo delovno storilnost, znižati proizvodne stroške, zmanjšati uporabo surovin itd. Mnogi obiskovalci razstave bodo presečeni odkrili, da so domača industrija in domači strokovnjaki iz lastnih sil in sredstev toliko storili za našo sedanjo tehnično stopnjo. Upravičen je občutek, da še premalo cenimo vse domače in preveč povečujemo tuje. Tisoči novih proizvodov, ki smo jih prej uvažali iz tujine, sedaj pa jih izdelujejo sami iz domačega materiala, bodo na razstavi moč povedali o tem še več. Ljudska tehnika bo imela ob svoji 10-letnici na razstavi poseben oddelek z naslovom: »Otrok, šola in tehnika«. Ta del razstave

bo zajemal politehnično vzgojo mladine v šoli, izven nje v Ljudski tehniki, stanje v proizvodnji šolskih učil, tehnične igrice, šolsko delavnico itd. Pred javnost bo postavljen problem sodobnega izobraževanja mladine v šoli in izven nje. Vzgojiteljem in učiteljem naj bi razstava vzbudila zanimanje za nazorni pouk z učili in za tehnično izobrazbo, družbo pa opozorila na važnost politehnične vzgoje.

V času razstave bo v Ljubljani tudi I. kongres izumiteljev, ki se ga bo udeležilo okoli 150 izumiteljev in novatorjev iz vse države ter okrog 80 gostov, priznanih strokovnjakov iz velikih proizvodnih podjetij, znanstvenih ustanov, inštitutov in zavodov. Kongres bo moral osvetliti najvažnejša vprašanja, da bodo v bodoče dobili iznajditelji več priznanja, njihove iznajdbe pa da bodo še bolj pomagale razvoju našega gospodarstva. V prvi vrsti bo moral ta kongres dati predloge za pravilno pravno rešitev izumiteljstva v naši državi, ker sedanji zakon bolj ovira kot podpira izumiteljsko dejavnost. Odslej bodo morali izumitelji imeti tudi svojo organizacijo, ki bo vsklajevala in usmerjala izumiteljsko dejavnost, hkrati pa nudila vsestransko pomoč in podporo izumiteljem in novatorjem.

Razstavo »Stanovanje za naše razmere« si je ogledalo 40000 ljudi

Razstavo »Stanovanje za naše razmere«, ki je vzbudila v naši javnosti toliko pozornosti in zanimanja, so večeraj dokončno zaključili. Komerčni del razstave na Gospodarskem razstavišču so lahko podaljšali le za en dan in so jo zaključili prejšnji ponedeljek, poučni propagandni del razstave v Gradisovi palači na Titovi cesti pa so podaljšali še za ves teden. Tudi večeraj je bila ta razstava še delce naše velikega občiska. Vsega si je razstavo ogledalo nad 40.000 ljudi. Zlasti številni so bili skupinski obiski delovnih kolektivov in raznih strokovnih šol, ki so jih našli 78. Razstavo so obiskali številni vidni predstavniki oblasti, ogledali pa sta si jo tudi romunska sindikalna delegacija in madžarska trgovinska delegacija, ki sta se mudili v naši državi. Pomemben je bil prav tako komercialni uspeh razstave. Zlasti veliko je bilo zanimanje za sodobno kuhinjsko in stanovanjsko opremo in za razne gospodinjstvene stroje, posebno še za vzorce gospodinjstvenih strojev, ki jih je razstavljal Zavod za napredek gospodinjstva in jih bo naša industrija šele začela izdelovati. Vsega je bilo na razstavi sklenjenih trgovinskih zaključkov za 457 milijonov din.

Poučno propagandna razstava je imena namen, pokazati, kako lahko zagotovimo našim delovnim ljudem dostojna in udobna stanovanja v skladu z našimi pogoji in možnostmi, oziroma kako lahko ta smoter dosežemo z razmeroma majhnimi stroški ob racionalni graditvi, uporabi standardiziranih gradbenih elementov ter smotnejši ureditvi stanovanjskega prostora. S tem je razstava bistveno pripomogla, da so naši delovni ljudje globlje spoznali in razumeli pomen sklepov prvga jugoslovanskega posvetovanja o stanovanjski graditvi, ki je bilo 27. in 28. maja v Ljubljani pod okriljem Stalne konference mest.

da bo znašala vrednost bruto proizvodnje nove tovarne 3,5 milijard din letno, vtem ko je znašala vrednost dosedanje bruto proizvodnje vsega novopazarskega okraja približno 2.240.000.000 dinarjev. Pred vojno je bilo v industriji Novega Pazara zaposlenih zelo malo, zdaj pa jih dela že nad 3000, od teh polovica v industriji. Po vojni so zgradili več podjetij za obdelavo lesa in kamna, za izdelovanje trikotarjev in dve manjši elektrarni, proučujejo pa načrt o kopanju premočja. Za gospodarski napredek tega okraja so investirali nad 5 milijard.

To tovarno so zgradili v posebno težavnih razmerah naše izgradnje delovni ljudje vse naše dežele, ki so dali s svojimi naporii in poštvovalnostjo skupnosti sredstva za izgraditev te in drugih tovarn. V naših novih tovarnah imamo zmogljivosti, ki so glavna potencialna moč našega gospodarstva in podlaga našega bodočega razvoja. Samo lani in letos je začelo obratovati v Srbiji 13 velikih novih industrijskih podjetij z vrednostjo kosmate proizvodnje kakih 80 milijard ali približno 15 % vrednosti sedanje industrijske proizvodnje v Srbiji.

Nova industrija pa nalaga nam vsem, zlasti pa delovnim kolektivom, nalogo, da kar najbolj racionalno izkoriščamo že zgrajena industrijska podjetja. Zainteresirano so posameznikov, delovnih kolektivov, občin in okrajev je glavni element v povečanju delovne storilnosti in naraščanju proizvodnje. Sama zainteresiranost pa še ne zadostuje, treba je zagotoviti tudi druge pogoje, upoštevati dobro organizacijo, zagotoviti dober strokovni in tehnični kader, razviti samoupravljanje itd. Naša naloga je, da ustvarimo pogoje za najboljšo izkoriščanje naših industrijskih podjetij, rekel Petar Stambolić.

Potem je govoril o nalogah za povečanje delovne storilnosti in rekel:

»Biti kos proizvodnji, povečati delovno storilnost, dvigniti strokovno in kulturno raven delovnih kolektivov, izolirati strokovne kadre in jih izpopolniti, izvoliti v vodstva podjetij najposobnejše kadre in jim pomagati, da bodo izpolnjevali svoje naloge, razviti vsestransko delavsko upravljanje — to so velike naloge, ki čakajo naše delovne kolektive, naše občine in okraje, naše politične in družbene organizacije.«

Na koncu se je tovariš Stambolić zahvalil delavcem, inženjerjem, tehnikom in vsem drugim, ki so sodelovali pri graditvi nove tovarne.

Praznik v Tolminu

Na zborovanju ob zaključku kulturnega tedna je govoril predsednik okrajnega odbora SZDL tovariš Tine Remškar

Tolmin, 10. junija. Ob zaključku kulturnega tedna, ki je spominjal prebivalstvo na več raznih obletnic in zgodovinskih dogodkov, pomembnih za življenje in razvoj središča gornjega Posočja v zadnjih desetletjih, je bilo dopoldne na Trgu Maršala Tita v Tolminu veliko javno zborovanje. Zborovanje, na katerem je govoril predsednik Okrajnega odbora SZDL ljudski poslanec tovariš Tine Remškar, se je udeležilo okrog 1500 ljudi, med njimi predstavniki krajevni oblasti in političnih organizacij ter komandant tolminske garnizije JLA podpolkovnik Dušan Babinič. Se prej pa je bil po mestnih ulicah slavnostni sprevod telovadcev, planincev, smučarjev, gasilcev ter pripadnikov JLA. V mimohodu je sodelovala tudi godba na pihala cementarjev iz Anihovega pri Soči, ki je v opoldanskem odmoru priredila javni koncert.

predvsem o naglem napredku našega gospodarstva v zadnjih letih in drugih velikih sadbivih naše socialistične graditve. Na koncu je poudaril uspehe naše zunanje politike, ki ima spričo svoje doslednosti in načelnosti mnogo zaslug pri sedanjem pomirjenju na svetu.

Popolodne ob 14. uri so imeli člani domačega TVD Partizan velik telovadni nastop na »Bradici«, ob 16 je tolminsko amatersko gledališče v svoji dvorani ponovilo pravljeno mladinsko igro »Princeska in pastirček«, za zaključek tedna pa so zvečer dijak učiteljska uprizorili Shakespearovo delo »Sen kresne noči« v režiji Srečka Tiča iz Kopra. Številne dramske glasbene in druge prireditve, ki so se vrstile od prejšnje nedelje, so bile kljub delovnim dnevom in neugodnemu vremenu dobro obiskane, s čimer so Tolminci ponovno dokazali svojo razvito glasbeno in gledališko kulturo. M. D.

DNEVNA KRONIKA

Aškercova domačija v Senožetih — kulturni spomenik

Rimske Toplice, 10. junija. Na Senožetih pri Rimskih Toplicah je bila danes dopoldne lepa svečanost ob otvoritvi preurejene domačije in spominske sobe pesnika Antona Aškercja. Svečanosti ob stoletnici njegovega rojstva se je udeležilo več sto domačinov in gostov, zlasti kulturnih delavcev. Ob otvoritvi je govoril prof. Ivan Kolar. Kulturno-umetniški spored pa je izvajalo prosvetno društvo »Anton Aškerc« iz Rimskih Toplic, sodelovala pa je tudi godba prosvetnega društva »Svoboda« iz Rečice — Laško.

Prav tako so danes dopoldne svečano odkrili spominsko ploščo Antonu Aškercu na poslopju nekdanje čitalnice v Smarju pri Jelšah. F. K.

Odkritje spominske plošče štirim ženam — mučenicam

Z majhno slovesnostjo so večeraj dopoldne v prisotnosti številnih domačinov, predstavnikov krajevni oblasti, političnih organizacij ter ljudske poslanca tovariša Bogomira Vizintina na Bukovem v Zabcu pri Cerknem odkrili spominsko ploščo štirim ženam, ki so jih nemški okupatorji pred 12 leti žive vrgli v gorečo hišo.

Na Daljni vzhod bo plulo več ladij kot doslej

Namesto ene bosta odslej mesečno krenili v pristanišča Srednjega in Daljnega vzhoda po dve ladiji »Jugoslovanske linjske plovidbe«, ki je to progo vzpostavila pred dvema letoma. Proga ima dva odseka in sicer Reka—Rangun in Reka—Hongkong. Na tej progi bo vozilo sedem linjskih ladij ob pomoči tramperja »Bosna«. Ladje na progi Reka—Rangun bodo pristajale v jadranskih lukah, Káračiju, Bombaju, Colombu, Madrasu, Ranguinu itd. V Hongkong pa bodo plule tri ladije in pristajale v Bejrutu, Colombu, Singapuru, Djakarti in Hongkongu Potovanje do Rangu-na bo trajalo štiri mesece, do Hongkonga pa tri mesece.

Letalska zveza Milano—Benetke—Beograd

Beograd, 10. jun. (Tanjug). Italijansko podjetje za letalski promet »LAI« (Linee Aeree Italiane) je danes opoldne odprlo letalsko zvezo Milano—Benetke—Beograd.

S prvim letalom, ki je ob dvajseti uri pristalo na zemskem letališču, so prispeli predstavniki Italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice iz Milana Giuseppe Fratina, predstavnik generalnega konzulata FLRJ, zastopnik podjetja »LAI« ter skupina italijanskih novinarjev.

Z OBČNEGA ZBORA SLOVENSKEGA BABIŠKEGA DRUŠTVA

Zaščitnica matere in otroka

Ljubljana, 10. junija. V dvorani Doma sindikatov v Ljubljani so se zbrale danes babice iz vseh predelov Slovenije na občni zbor svojega društva, ki je vsako leto pomembno dogodek, saj imajo babice sicer le malo priložnosti, da se pogovorijo o problemih svojega dela. To je v povojnih letih dokaj dragoceno kot pred vojno, saj se zateka sedaj večina mater na porod v porodnišnicah, medtem ko jih je pred vojno rodilo doma do 90 %. Mlajšim generacijam babic je že šola dala smernice za njihovo delo, ki predstavlja zlasti preventivno zaščito matere in otroka, starejše pa si izpopolnjuje svoje znanje na vsakoletnih tečajih, ki jih prireja šola. Kljub temu je vloga Društva izredno pomembna in tudi na današnjem občnem zboru je prišlo do izraza to prizadevanje, kako spremeniti oziroma dopolniti značaj dela babic za preventivno zdravstveno zaščito.

Po letnem poročilu, ki ga je podala predsednica Jusi Poljanšek, je še posebej spregovoril nekaj besed o predporodni in poporodni zaščiti matere in otroka dr. Tekavčič, ki vodi v Ljubljani Centralni dispanser za žene. S stvarnimi primeri je opisal, kolikšne važnosti je, če babica že ob začetku nosečnosti usmeri bodočo mater v posvetovalnico ali pa ji da sama navodila o pravilni prehrani in ostali negi, ki naj zagotovi njej in otroku zdravje po porodu. Prav tako je naglasil uvažnost patronažne službe, ki jo morajo babice vršiti z obiski na domo-

vih, potem ko se žena vrne iz porodnišnice in ko je čestokrat prav od nasvetov babice odvisno zdravje matere in dojenčka. Samo v Ljubljani so babice minulo leto opravile 14.000 obiskov na domovih, hkrati pa so tudi dokaj uspele v tem, da so napotile matere v posvetovalnice, kjer redno dobivajo navodila za čuvanje lastnega zdravja in za pravilno ravnanje z otrokom.

Med razpravo so babice obširno opisovale svoje delo na terenu, omenjale pa so tudi težave, ki jih imajo pri tem. Pri nekaterih okrajih je opaziti, da še ne upoštevajo dovolj njihovega dela in ne računajo na tem, da je po reorganizaciji zdravstvene službe na zdravstvenem področju tudi babica važen člen zdravstvene službe, ki je dopolnjuje medicinska sestra in zdravnik. Neurejeno so še njihove dopolnilne plače ter nakup obleke, ki jo potrebujejo na terenu in ki jo babicam zagotavlja urveda. Ponovno pa so na današnjem občnem zboru spregovorili tudi vprašanje pokojnin za babice, ki so v tem poklicu delale pred vojno in za katere pokojnine še niso urjene. Društvo je dalo sedaj predlog, po katerem naj bi se tem babicam podile pokojnine, na Republiki svet za zdravstvo, ki ga bo verjetno obravnaval na eni izmed bodočih sej, vsakakor pa bo treba ta problem rešiti v okviru vse države, ker so ostale brez pokojnin tudi starejše babice v ostalih republikah. M. N.

Devizni tečaj

US dolar 3,850, — 5,550, — 1,655,55
Lstg 11,100, — 10,346,15 1.151,65; DM —
100,500, 100,930,95, 1.315,05; Bfrs — 489
4,410, 635; Ftrs — 820,44, 857,48; 710,
72,000, 51,000, 56,720,85, 726,79; Lstg —
812, 782,62, 1,570,45; Lit STT — 26,
367,87, 662,22; Lit Gor. 451, — 481, 902,00
III 68,000, — 53,729,72, 580,57; Sv. Kr. —
— 74,362,07, 4,482,29; Eg. Lstg — 1,640,
1,640, 90,37; o. dolar Avstrija 4,235,26,
4,235,26, 4,465,94, 1,387,98; o. dolar Danska
2, — 594, 635,48, 111,82; o. dolar Finska 26,
615, 105, o. dolar Turčija — 4,410,
412,85, 104,21; o. dolar Iran — 824,85,
405,51; o. dolar Argentina 910, — 481,
1,100, 925,45, 225,14; o. dolar Poljska
1,100, 925,45, 225,14; o. dolar ČSR 1,000,
1,310, — 1,310, 336,66; o. dolar Romunija
875, 909,56, 654,47, 118,22.
Omnob: Številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednji tečaj FLRJ, 4. žilo v %

Angleški župani v Beogradu

Beograd, 10. jun. (Tanjug). — Danes so prispeli z letalom iz Londona v Beograd župani britanskih mest Sheffielda, Birminghama, Coventryja in Limingtona, ki s tem vračajo obisk Stalni konferenci mest Jugoslavije, katere delegacija se je mudila lani v Veliki Britaniji. Britanski gostje bodo med svojim 15-dnevnim obiskom pri nas obiskali Beograd, Sarajevo, Dubrovnik, Reko in še nekatera mesta. Radi bi se

Gospodarski napredek SZ

Po uradnih podatkih je zdaj v SZ nad 200 milijonov prebivalcev — Četrtnina jih je na srednjih in visokih solah — Dvigane družbenega standarda

Moskva, 10. junija (TASS). »Pravda« je objavila podrobne podatke o prebivalstvu in gospodarstvu ZSSR iz uradne statistične publikacije »Narodno gospodarstvo ZSSR«. Statistika kaže, da je bila lani v ZSSR, ki šteje sedaj 200.200.000 prebivalcev, umrljivost ljudi za 72% nižja kakor leta 1913, v nekaterih delih dežele celo manjša kot v ZDA, Veliki Britaniji in Franciji. Prebivalstvo SZ narašča letno za 3,2 do 3,5 milijonov. Za Kitajsko in Indijo je Sovjetska zveza po številu prebivalstva tretja dežela na svetu.

Industrializacija je povzročila velike spremembe v odnosih med mestnim in podeželskim prebivalstvom. Medtem ko je leta 1926 živelo v mestih tri milijone prebivalcev oziroma 17,9% celotnega števila, je bilo v začetku 1956 v mestih 87 milijonov prebivalcev oziroma 43,4%. V industriji in gradbenstvu je zajetih 31% vseh zaposlenih prebivalcev, v tem ko jih je bilo leta 1913 samo 9%. V kmetijstvu in gozdarstvu dela sedaj 43% zaposlenega prebivalstva. Leta 1913 pa je bilo v teh dveh panogah zajetih 75%. Številno delavcev in nameštencev v industriji je naraslo od osem milijonov v letu 1932 na 17,4 milijona.

Kar zadeva gospodarski razvoj SZ, navaja list med drugim, da je bila količina vsega izdelanega blaga v letu 1955 več kot 27-krat večja kakor leta 1913. Proizvodnja težke industrije se je povečala za 39-krat. Proizvodnja električne energije (5,55 milijarde kWh v minulem letu) je bila petkrat večja od proizvodnje v letu 1940. Delovna storilnost v gospodarstvu je narasla

Predsednik Tito v moskovski tovarni avtomobilov, kjer ga je delavstvo sprejelo z navdušenimi ovacijami.

Vznemirjenje v Veliki Britaniji zaradi trinidadske nafte, ki si jo hočejo prisvojiti Američani

London, 10. jun. (Tanjug). Spritno političnega pritiska parlamenta je bila britanska vlada prisiljena sprejeti sklep o bodočnosti britanske »Petrolejske družbe Trinidad«, katere delnice bi rada odkupila finančno močna ameriška petrolejska družba »Texas«. Ameriški poslovni krogi so vznemirili britanske politike in povzročili živahne premike na londonski borzi. Politični krogi majo enodušno nasprotujejo temu, da bi družba »Trinidad« prešla pod ameriško nadzorstvo, medtem ko londonski City, zlasti pa še delničarji in družbe zahtevajo, naj kupčije sklenejo.

Američani so ponudili dvojno ceno nominalne vrednosti delnic družbe »Trinidad«, spritno česar so se na borzi povzpele zelo visoko. Po intervenciji v parlamentu pa je vrednost delnic sprito bojzani, da bi vlada utegnila preprečiti transakcijo, čež noč padla za več kot 10%. Konservativni poslanci zahtevajo od vlade, naj finansira britansko skupino družbe »Trinidad«, laburisti pa, naj vlada keratko malo odkupi večino delnic in družbo nacionalizira. Tako imenovana imperikalna skupina poslancev odločno zahteva, naj preprečijo sieherni kompromis z družbo »Texas« in tako ohranijo »interes imperija«.

Ministrski predsednik Eden je o tej zadevi razpravljal s finančnim ministrom Macmillanom, minister za kolonije Lennox-Boyd pa pripravila poročilo o posledicah ameriške ponudbe in o položaju v Karibski federaciji, kjer ima »Trinidad« svoje vrelce, ki dajejo okrog 4 milijone ton nafte na leto. Sklep, ki ga mora sprejeti

Kako si Gaitskell predstavlja rešitev ciprskega vprašanja

Manchester, 10. jun. (Reuter). Laburistični vodja Hew Gaitskell je danes dejal, da bi se lahko Velika Britanija obrnila za pomoč na Atlantsko zvezo, zaradi ureditve ciprskega vprašanja, če že noče obnoviti pogajanj s preganjanim nadškofof Makariosom. Na sestanku laburistične stranke v Manchesteru je Gaitskell poudaril, da je neprijetljivo in nevarno omenjanje »naših petrolejskih virov« v zvezi s Ciprom, kakor se je pred 10 dnevi izrazil Eden.

»Če je petrolej z Blížnjega vzhoda stvarno opravičilo za naše oporišče na Cipru, je pač gotovo, da to na splošno ni le naša zadeva, marveč zadeva vseh drugih dežel Atlantske zveze,« je dejal na koncu Gaitskell.

Radakrišan v Varšavi

Praga, 10. jun. (AFP). Podpredsednik indijske republike Radakrišan je danes po štiri dni trajajočem uradnem obisku v CSR odpoval s letalom iz Prage v Varšavo, kamor je prispel opoldne. Po obisku na Poljskem bo odpoval v SZ, zatem pa bo obiskal še nekatere afriške dežele.

PISMO IZ ZDA

»ZADRUŽNO ŠOLANJE«

Cincinatški študentje porabijo prav toliko časa za učenje kakor za delo v tovarnah

(Od našega stalnega dopisnika) New York, junija. Izraz »zadružno šolanje« v Ameriki praznuje 50-letnico. Predstavniki stoterih visokih šol in podjetij so se sestali ob tej priložnosti v Cincinnati, da bi se ozrli nazaj na izkušnje in proučili perspektive zadružne ideje, v kateri so šole prvi, industrija pa drugi činitelj kombiniranega sistema teoretičnega šolanja in praktičnega dela.

Ta sistem se odlikuje od drugih s tem, da dobe študentje mesto v proizvodnji že med šolskim letom, ne da bi čakali na konec študija. Z manjšim ali večjim nadzovanjem je bilo »zadružno šolanje« uveljavljeno že od začetka našega stoletja, zdaj pa je doseglo izredno visoko stopnjo. Ameriška industrija potrebuje letno po 40 tisoč inženirjev, v prihodnjih desetih letih pa jih bo končalo univerze samo po 25.000.

Ze leta 1947 je imela severno-vzhodna univerza v Bostonu pogodbe z 269 družbami, ki jim je po vsakih nekaj mesecih teoretičnega šolanja pošiljala študente na enako dolgo prakso. Letošnji pomlad sodeluje pri tem 660 družb, ponudbe mnogih pa so morali odkloniti. Blizu 40.000 bostonskih študentov je vključenih v zadružni sistem.

PLACE IN POGODBE

Vseh 25.000 študentov univerze v Cincinnati sodeluje v »zadružni«. Mnogi izmed njih so se vpisali v prepričanju, da se bodo morali vsekakor zaposliti, da bi se preživljali do diplomskega izpita. Zaposlitev v tovarni lastne stroke, ki jim je tudi sistem zadružnega šolanja, je vsekakor miokvejša od razvažanja mleka ali nočnega dežurstva na kakem gradbišču, razen tega pa nudi ta zaposlitev študentu še plačo in pogodbo, če želi, da si po končanih študijah zagotovi službeno mesto. Na univerzi v Cincinnati se mnogi študentje sedem tednov ne, osem tednov pa delajo v bližnjih industrijah. V obeh primerih je pogoj, da v celoti ustrežajo.

Kdor izpolni pogoje, sta mu odprta dve veliki prednosti. V tovarni velja za uslužbenca in po končanih študijah mu štejejo ta leta že v staz za nadaljnje napredovanje, na drugi strani pa ima zagotovljeno tudi gmotno stran, če ne popolnoma, pa vsaj večidel.

Vendar pa se ta sistem ni razširil na vso deželo. Mnoge univerze ščitijo tradicijo akademskih let kot boljše pripravo bodočih inženirjev. Menijo namreč, na bi morale tovarne in šole opustiti zaposlitev študentov, dokler ne končajo študija, strokovnjaki pa te argumente večinoma zavracajo. Priznavajo sicer, da se je zadružno šolanje znova razmahnilo šele po vojni in da bo moč šele čez deset let ugotoviti, ali je boljše študent, ki se je vključil

Rio de Janeiro, junija

Pravega živga Indijanca je v Rio težko videti. Če pride kak Indijanec po dolgem napornem potovanju po rekah, skoz pražgodove in čez gorske planote v veleno mesto, se brž zbero okrog njega radovedneži, reporterji pa ga takoj pospremijo v najboljše uredništvo, da zvedo od njega, kako je prišel k »belemu očetu«, predsedniku republike potožit krivice, ki se gode njegovemu plemenu. In vendar bodo ljudje, ki se morajo zadovoljiti s tem, da vidijo brazilske Indijance in njihovo življenje samo v dokumentarnih filmih in »Indijanskem muzeju«, čutili njihove sledove in nevidno navzočnost v mnogih posebnostih in načinu življenja sodobnih Brazilcev, v imenih ulic in trgov, sadja, rastlin, živali in še v marsičem drugem.

Vtem ko slutiš v Rio nekdanje bivanje Indijancev na brazilski obali samo v nekaterih pojavih, so preostali brazilski Indijanci daleč. Nekeč jih je bilo poldrug milijon, zdaj pa jih je samo še 150.000. Požrlo jih je suženjstvo, ki jim ga je naprtl belec, umirali so od boleznih, prinesenih na njihov kontinent, proti katerim niso bili odporni. Ker jih je še ostalo,

Konec galabije in melaje

(Od našega stalnega dopisnika) Kairo, junija.

Zadnja štiri leta so bila v življenju egiptovskega društva nedvomno zelo živahno in pomembno obdobje. Njegov začetek sega nazaj v tiste dneve, ko je skupina oficirjev z Gamal Abdel Naserom na čelu strmoglavila kralja in prevzela oblast. Te dni pa bo zaključeno to prehodno obdobje oblasti vojaške vlade, ki bo praktično prenehala poslovati v trenutku, ko bo izvoljen nov parlament.

V vsakem važnejšem obdobju državnega in narodnega življenja napravijo običajno bilance, katerih rezultati zmeraj pokažejo, kaj je bilo storjeno in kaj je še treba storiti. Tudi Naserova vlada povzema zdaj svoje uspehe. Ti uspehi so vsakakor pomembni tako na političnem kakor tudi na gospodarskem in socialnem področju.

Na Asuanskem jezu grade močno elektrarno, ki bo dajala deželi novo energijo, na puščavskem področju je nastala nova velika

prokrajina El Tahrir, šola novega življenja vsega Egipta. Egipt je zgradil tudi močno vojno industrijo, položil temelje jeklarke industrije itd. Skratka, razen velikih načrtov za prihodnost je vlada že doslej investirala v izgradnjo in razvijanje proizvajalnih sil blizu 70 milijard, preračunano v naš denar.

Minulo štiriletno obdobje življenja egiptovske države je značilno tudi po nekaterih posebnostih. Prvikrat je namreč ta dežela v svoji dolgi zgodovini dobila vlado, ki skrbi za potrebe in zahteve najširših množic. Čeprav je njena agrarna reforma po svojih zakonitih določbah nepopolna, ker še zmerom pušča posameznikom prevelik maksimum zemlje, vendar je treba reči, da je odločno postavila na dnevni red tudi kmečko vprašanje. Mnogi brezobzirno izkoriščani kmetov nočejo več živeti po starem, zemljiška gospoda, ki je bila dolga desetletja glavna ovira slehernega napredka, pa se umika iz vasi, ker »uporni kmet ne spoštuje več svojih obveznosti«.

Preskrba pitne vode za tri milijone kmetov je bil eden prvih načrtov za zboljšanje zdravstvenih in higienskih razmer v egiptovski vasi, v kateri se še zmerom kakor pred tisoč leti kopljejo, napajajo živino in pi-jenje vode iz nilskih prekopov. Takšna dejavnost vlade je bila nekako v skladu s splošno razglašeni načeli revolucije, ker se je gibal v mejah bolj ali manj temeljnih gospodarskih in političnih problemov. Zadnja leta v Egiptu mnogo govore tudi o akciji, katere cilj so globlje spremembe v osebnem življenju in običajih posameznikov in egiptovske družine. Vtem ko prej v Egiptu nihče ni razpravljal o fesu in o tem, ali naj ga ljudje nosijo ali ne, zdaj po Kairu in v industrijskih središčih odkrito napadajo nošenje fesa kot nepraktičnega in staromodnega pokrivala.

Začenja se tudi podobna, zelo široka akcija proti nošenju galabije, narodne noše, v obliki dolge, široke platenne srajce, ki jo nosijo moški. Na Mudurieh el Tahriru, kjer se vzgajajo novi rodovi egiptovskih kmetov, so že začeli nositi sodobne delavske kombinzone za moške in sodobne ženske obleke, galabije in melaje pa so strogo prepovedane.

Egipt je napovedal boj galabijam moških in melajam žensk, haljam šejkov, feredžam, fesom in turbanom, torej vsem tistim oblačilnim predmetom, ki izražajo nekakšno orientalsko potezo. Boj se je začel tiho in ne-

opaženo, brez javnih razglasov in zakonitih ukrepov vlade. Sele nedavno je dobil prvo uradno obliko v odloku ministrstva za prosveto, po katerem morajo vsi šolski otroci nositi uniforme. Ugledni egiptovski publicisti Ali Amin trdi, da bodo čez pet let galabije izginile iz Kaira, morda pa tudi iz egiptovske vasi.

Pred desetimi leti je princ Mohamed Ali, takrat predsednik regentskega sveta, ukazal, naj izišo iz egiptovskih univerz mlada dekleta, češ da je to »srāmota za deželo«. Zda študira na egiptovskih univerzah in raznih šolah na tisočih mladih Egiptčank. Nedavno so prve ženske sprejele v službo zunanje ministrstva. Razvoj te dežele gre svojo neubranljivo pot in minulo štiriletno obdobje je nedvomno eno najuspešnejših in najbolj intenzivnih v preobrazbi človeka in običajev Ijudstva v dolini Nila.

Zdravko Pečar

Konferenca evropskih jedrskih strokovnjakov

Zeneva, 10. jun. (Reuter). — Jutri se tu začne konferenca o fiziki visokih energij, na kateri se bo zbralo kakih 300 jedrskih strokovnjakov iz 20 dežel, med njimi tudi znanstveniki iz SZ, ZDA, Francije in Velike Britanije. Konferenco je organizirala Evropska organizacija za jedrske raziskave, ki je v njej 12 evropskih dežel, med njimi tudi Jugoslavija. Po predlanski konferenci OZN o miroljubni uporabi jedrske energije bo to najpomembnejše zborovanje znanstvenikov — strokovnjakov za jedrsko fiziko.

Na konferenci bodo obravnavali zgraditev pospeševalnikov, nove metode določanja in merjenja brzine jeder in nedavno odkritje antiprotona.

Poljsko-kamboški stiki

Varšava, 10. jun. (AFP). Ob zaključku razgovorov med poljskimi državniki in nekdanjim predsednikom kamboške vlade Norodomom Sihanukom, ki je na obisku na Poljskem, je bil objavljen komunik, v katerem je rečeno, da sta predsednik poljskega državnega sveta Aleksander Zавodski in Norodom Sihanuk podpisala deklaracijo, ki pravi, da odnosi med obema deželama slone in da bodo tudi v prihodnje stoneli na načelih koekzistencije. Obe deželi sodita, da imajo vsi narodi pravico do svobode in neodvisnosti.

Radio Varšava poroča, da bo kamboška delegacija pod vodstvom Sihanuka danes odpotovala v Francijo.

Lacoste o ukrepih v Alžiru

Pariz, 10. jun. (AFP). Nacionalni svet Socialistične stranke je davi na tajni seji nadaljeval razpravo o splošni politiki. Minister Robert Lacoste je poldrugo uro poročal o položaju v Alžiru. Izrazil je prepričanje, da je sedaj v Alžiru moč vse stotiti, vštetiš tudi splošno ureditev vprašanj. Obširno je razložil tudi načrt gospodarskih in socialnih ukrepov v Alžiru.

VABILO HABIBU BURGIBI

Tunis, 10. jun. (AFP). — Predsednik egiptovske vlade Naser je povabil tuniškega predsednika Habiba Burgiba, naj v Kairu 20. junija prisostuje proslavi ob odhodu britanskih čet s področja Sueskega prekopa.

TRGOVINSKI STIKI Z VELIKO BRITANIJO

Kairo, 10. jun. (AP). — Vlada bo poslala v Veliko Britanijo trgovinsko delegacijo, ki naj bi se z britansko vlado pogajala o trgovini med obema deželama. O tem se je dogovoril finančni minister Monejm Kajsuni s predstavniki britanskega veleposlanstva v Kairu.

ALŽIR BOJI OB OBALI BLIZU MARSKE MEJE

Alžir, 10. jun. (Reuter). — V bojih proti alžirskim upornikom v bližini alžirsko-marške meje je francosko poveljstvo vzdolž obale uporabilo 10 bojnih ladij. V jugovzhodnem Alžiru so

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT
VABILO HABIBU BURGIBI
Tunis, 10. jun. (AFP). — Predsednik egiptovske vlade Naser je povabil tuniškega predsednika Habiba Burgiba, naj v Kairu 20. junija prisostuje proslavi ob odhodu britanskih čet s področja Sueskega prekopa.

TRGOVINSKI STIKI Z VELIKO BRITANIJO
Kairo, 10. jun. (AP). — Vlada bo poslala v Veliko Britanijo trgovinsko delegacijo, ki naj bi se z britansko vlado pogajala o trgovini med obema deželama. O tem se je dogovoril finančni minister Monejm Kajsuni s predstavniki britanskega veleposlanstva v Kairu.

ALŽIR BOJI OB OBALI BLIZU MARSKE MEJE
Alžir, 10. jun. (Reuter). — V bojih proti alžirskim upornikom v bližini alžirsko-marške meje je francosko poveljstvo vzdolž obale uporabilo 10 bojnih ladij. V jugovzhodnem Alžiru so

AVSTRIJA
SNEG V DOLINAH ALP
Dunaj, 10. jun. (AFP). — Po prodora hladnega vala v Zahodno Evropo je večerj v gorskih področjih Avstrije močno snežilo, tako da je ponekod na Tirolskem zapadlo več kot 70 cm snega, nekatera tirolska mesta pa so dobila prvo zimsko podobo. V gorah alpskih dolinah je snežna odeja debela 10 cm, tako da je že sedaj občutna škoda na posevkih in sadikah. V železniškem prometu so nastale zamude. Kakor poročajo, je hladni val zajel tudi Veliko Britanijo, kjer v gorah prav tako sneži. V Londonu je živo srebro padlo na 10 stopinj Celzija.

JAPONSKA
GOSPODARSKI STIKI S KITAJSKO
Tokio, 10. jun. (AP). — Minister za zunanjo trgovino Išibasi je izjavil, da bi utegnili jeseni izmenjati stala trgovinski delegaciji med japonsko in Kitajsko. Dejal pa je, da kitajski trgovinski misliji ne bi priznali uradnega položaja, pač pa razne drage ugodnosti.

IZ NOVINARSKÉ BELEZNICE

SPOPAD DVEH SVETOV

Po sledovih Indijancev v Rio — Vrline plemena Tembiri — Meje, ki se pomikajo naprej

žive večidel v amazonskih pražgodovih in vzdolž velikih rek. Meje njihovega področja pa se krečijo. Tu se ponavlja tragedija spopada med dvema nasprotnima svetoma, ki sta za zdaj še nezdržljiva in v katerem podleže tisti, čigar sinovi imajo čisto in plemenito srce v prsih, v desnici pa samo kamnitno sekiro.

lepo in spoštujejo njihovo mnenje. Mlada dekleta iz plemena Tembira opozarjajo svoje matere, če kdo grobo ravna z njimi. Stariši tudi ne prigovarjajo hčeram, naj se omože s fanti, ki jim niso všeč. Grobosti, sporov in prepričev, ki jih cenijo in negujejo, hudobnemu mesecu pa vse slabe.

prilavalo iz nje s krasnim dečkom v roki. Luna je skušala storiti enako pa je prilavala iz vode z grimfantičem. Tedaj se je sonce znova potopilo v reko in prineslo iz nje lepo deklico. Luna je sonce posnemala, toda iz vode je prinesla ženski spaček. Tako sta se še dolgo potapljala in posledica tega je, da so na svetu lepi in grdi ljudje.

stike z nezaupljivimi indijanskimi plemeni, ki so imela za seboj že bridke izkušnje z belci. Letala vladne službe za zaščito Indijancev vozijo zdaj mednje zdravnike, agronome, učitelje in jim prinajajo orodje in obleko. Tu pa tam jim zgradi vlada tudi kako šolo. Toda življenje v brazilski vasi je težavno in prave zaščite Indijancev si človek ne more misliti.

Jaša Almuš

Zgodbe s kozjanskih klancev

● Kmetov iz krajev ob Sotli si ne morete misliti brez pletenk. Na vsakem postajališču, kjer se ustavi avtobus, v Bistrici, Polju in Podčetrtku, se zdrenjajo na sedeže s pletenimi steklenicami. Na gričevnatem svetu ob Sotli ne zraste kdove kaj prida vino. Toda Kozjanci ga imajo radi in najbrž tudi tisti, ki jim je namenjeno v Celju, Mariboru, Storah in kdove kje še. Njihovo vino pripoveduje o skopi zemlji. Pa je kljub temu zemlja ob Sotli morala nekoč preživljati tisoče kmetov in še grajsko gospodo povrhu.

denar na kakih izletih in ekskurzijah, namesto da bi ga dale študentom, ki bi se potem vrnili k nam. Nekako tako so se zadnjič izrekli kozjanski komunisti, ko so se zbrali na letni konferenci. Se to so primaknili, da se bodo morale zadruga bolj ukvarjati s pospevalnim delom in manj trgovino, če bodo hotele pritegniti vse kmete. Zlasti v Bistrici se kmetje nekako muhajo in nočejo včlaniti; komaj tretjina jih je na spisku tamkajšnje zadruge. To je od silne nerodna reč, saj je vsem

ponaša s sloviti spomeniki preteklosti in mnogimi naravnimi lepotami. Res je, da to ni dovolj. Dokler ne bodo imeli boljših gostiln in dokler bodo po cestah ropotali upokojeni avtobusi, bo res bolj malo turistov in izletnikov prihajalo k Sotli. Seveda Kozjanci nimajo tako velikih žepov, da bi lahko sami plačevali stroške za turizem. Nekaj pa bi lahko naredili sami. Na primer: kako planinsko postojanko! Če pa že nič drugega, bi vsaj morali bolj zavzeto braniti lepote Kozjanskega. Včasih so prihajali semkaj letoviščarji. Zakaj ne bi še danes? Malo dobre volje bi bilo treba in — pametnih cen, in ni spak, da se ne bi našli ljudje, ki bi se radi sprehodili ob Sotli, si ogledali razvaline Kunšperka, gradove v Podčetrtku in Podčetrtku, in sloviti Kumrovec na drugi strani Sotle. Človek bi dejal, da bi lahko celo v teh gradovih nastalo kaj koristnega za turizem.

Motiv s Kozjanskega

● Malokje se je ohranilo toliko lepih gradov, kot ob Sotli. Grajske stavbe pripovedujejo, da so v gradovih še do nedavnih dni živeli nasledniki mogočnih celjskih grofov, razni Erdödyji, Kegleviči, Tahiji, Draškoviči, Windischgraczi in Odeschalchiji. Zdej jih ni več. Kolikor jih niso zbrisali s površja puntarji Ilije Gregoriča in Matije Gubca, so jih za vselej pregnali kozjanski partizani. Gradovi sredi pomladnega zelenja so samo še priče minulih dni, kozjanski svet že dolgo diha pod svobodnim soncem.

Kozjancem znano, da imajo prav Bistričani najlepša polja, najlepše sadovnjake in travnike. Kako pa si mislijo pomagati, če ne s pomočjo zadruge? Morda pa prav zato, ker se jim za zdaj še ne godi tako slabo, ne potrebujejo zadruge? Že, že, navsezadnje bodo morali le malo bolj misliti na to, da nas je veliko po svetu, ki potrebujemo kruha. Tudi gospodje na Kunšperku so nekoč hoteli več od njih. Pa po krivici. Se vprašali niso, ali ti bo ostalo kaj za dom in družino, ali pa boš vse leto lačen, medtem ko se bo gospoda kopala v medu in mleku. Danes Bistričane lepo prosimo. In bi bilo prav, da bi razumeli našo željo, drugače se bodo čez čas spomnili, da je bilo napak, ker so toliko vlekli vsak na svojo stran in premalo v zadrugo korist.

● Povprašajte Kozjanca, kako in kaj je z njihovim kmetijstvom. Brž vam bo postregel z odgovorom. »Pri nas se moramo vreči na živinorejo in sadjarstvo. Druge izbire ni.« Na vsem kozjanskem področju ni nobene tovarne. Kruh si je treba poiskati v celjskih tovarnah, v Storah, rudnikih in po podjetjih širom po državi. Stopite na poštno urade in pogledite, kam romajo pisma kozjanskih deklet. »Najboljši fantje odhajajo,« vam bodo potožile. »Za dekleta je premalo dela drugod, doma moramo ostati.« Tudi mnogi fantje ostajajo doma, nekdo mora ostati in iztisniti iz borne zemlje, kar se pač da. Tako se zdaj pri zadrugah sestajajo mladi zadrugniki. Veliko veselja in zanimanja kažejo za stroje in nove agrotehnične ukrepe. Povprašajte tovariša Božička iz Kozjega, kako je z njegovimi fanti in dekleti; povedal vam bo, da se lahko z njimi kosajo samo še v Lesičnem in Polju ob Sotli.

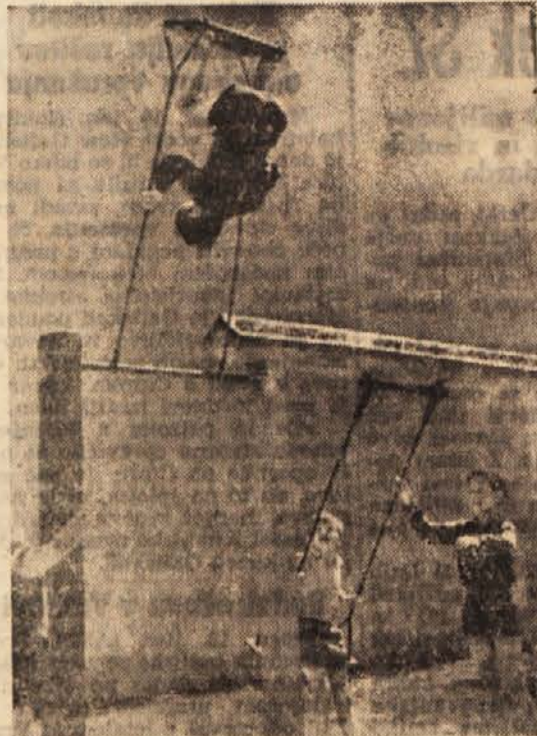
● Nikar misliti, da so Kozjanci zaradi tega, ker so tako odmaknjeni v svojem kotu, kulturno zaostali ljudje. Slabo jih pozna, kdor tako misli. Res je, da bodo zdaj na poletje nekoliko prenehali z nastopi in prireditvami, zato pa bodo jeseni spet krepkeje poprijeli. Čisto prenehali tudi niso. Kozjanci so se že nekajkrat predstavili s komedijo »Draga Ruth« v Kozjem in tudi v drugih krajih. Bistričani so pa izvrstni pevci; zdaj že lep čas čakajo, da bi prišel kdo k njim in jih spnel na trak. Presneto radi bi videli, da bi jih še drugod slišali. Morda jih bodo le uslišali, saj si to zaslužijo.

● Sprehodi po kozjanskih hribih so prijetni. Pravijo sicer, da na Kozjanskem nimajo pogojev za turizem. Pa bo to najbrž velika laž. Kozjansko je dežela, ki se

Med kvadrati na pločniku

Igre na asfaltu niso pustje, niso dolgočasne in sive kot robni pločniki, tudi na ta svet sije sonce, otroški smeh pa je tu prav takšen kot tisti na tratih pod zelenim grmičevjem. Vsak dan, če le ni dežnikov na cesti, imajo sestaneke. Tonček je njihov vodja; komandant lad-

K spodnjemu članku: Levo: Med nebom in zemljo. — Desno: V zaklonu za Opelom

Nedeljski popoldan v mestu

Mestno vrvenje nikoli ne preneha. Veselo je noč in dan. Pesmi asfaltnih cest ni nikoli konca. To je mogočen zbor, ki čez dan poje na ves glas, ponoči mrmrajoči spev pa le narahlo odmeva pod neonske luči. Vendar mi niso všeč samo te pesmi, bolj so mi všeč otroške igre; smeh, ki se razlega v popoldanskih urah na gladkem asfaltu. Otroški svet, ki ne pozna miške in predorov ter poti v njej, ne zelenega grmičevja, otroški svet, kateremu je asfalt dvorišče, opozori opazovalca na svoj »moderat« ton in velemestni krik.

je. Beseda, dve o napisani domači nalogi, potem pa zadoni povelje: »Na svoja mesta!« Kot bi priletel kamen med vrabce, se družba razprši po stopnicah visoke hiše v središču mesta. Nekaj trenutkov mine in prazni balkoni mahoma oživijo. Odslej dalje so ti balkoni — vojna ladja. Krizarka, ki plove na odprtem morju. Prav na vrhu je Bojan. On je signalist, na balkonu pod njim je Tonček na poveljniškem mostu s svojim pomočnikom, eno nadstropje niže so topovi, tu sta Jože in Peter, spodaj, tri nadstropja od signa-

l »detektiva«. Plešejo okoli avtomobilov kot okoli vrele kaše. »Gangsterja« čakata, sklonjena za siv Chevrolet. Detektiva manevrirata, Miha pomoli revolver, nameri na Lojzka in vzkligne: »Puuff! Lojze, zadet si.« Lojze omahne in se vsede na stopnico starega Forda. Disciplina igre je stroga in poštna. Vlado je dobil zaklon za rumenim Opel-Rekordom. Potegnil je revolver izza pasa in zavpil: »Roke kvišku Al Capone!« Al Capone — Janez in njegov »pajdaš« Lojze počepneta. Tudi v njunih rokah se sveti orožje. Potem se je začelo. Puf, puf, puf, okoli avtomobilov. Pešci na pločniku hitijo po svojih opravkih, avtomobili drvi- jo po ulici, tramvaj cvili neke pred nebotičnikom. Puf, puf, puf, puf. »Miha zadet si«, vpije »detektiva« Vlado. Mi-hova cev se povese. Nasproti si stojita le še Al Capone — Janez in »detektiva« Vlado. Puf, puf, od avtomobila do avtomobila po razgretem asfaltu. Strelji odmevajo še nekaj minut, potem pa vlado zavpije: »Al Capone, mrtev si!« Igra je končana. Tako kot v filmih, podobne vsebine, pravica vedno zmagava. Stirje enajstletni mladeniči pa radi zabavajo v kino.

obriše potne roke v hlače in se veselo nasmeje. Metka je prenehala gladati nohte. Potem se je zavrtel Tine. Ti »akrobati« so v tihi ulici sredi mesta, nekaj metrov stran od kamnitega pločnika.

Samo po eni nogi

Po tej ulici dalje, potem pa na levo, je mala Alenčica s koščkom opeke v rokah narisala na pločniku osem kvadratov. Crte niso bile preveč ravne, vendar polje za igro »ristanc« je bilo gotovo. Večinoma so v igri sodelovale deklice. Vendar, kjer je veliko deklic, se tudi kakšen fant najde. Alenčica je bila prva na vrsti. Vrgla je majhen ploščat kamen v drugi kvadrat in zatancala proti njemu. Dolgo se je pripravljala. Bila je kot mlada štoriklja. Stala je na eni nogi in dvakrat poskočila. Poskakovala je kot žoga. Prijateljice so jo napeto opazovale. Kričice se ji je pri vsakem poskoku dvignilo in mali Marko, ki je od daleč opazoval igro, je zavpil: »Alenčici se pa hlačke vidijo!« Kot eden, so se vse deklice zagnale proti njemu. Če jim ne bi nšel, bi gotovo odnesel nekaj bušk. Ko ni bilo več nagajivca, so s poskoki nadaljevale. Samo po eni nogi: hitro, spretno in ljubko-

Akrobati na gugalnicah

Beseda bo pravzaprav o malem cirkusu. Malo je nastopajočih, veliko gledalcev. Spretnost »akrobatov« je velika, pogum brez primere. Cimveč je gledalcev, tem večje je tveganje. Brez vstopnine in aplavza. Prostor imajo v tihi ulici sredi mesta. Nekaj metrov stran od kamnitega pločnika. »Prazna gugalnica niha. Franček si je zavil rokave, sezul sandale in vprašal prijatelja: »Ali je naše kuhinjsko okno zaprto?« »Je, zakaj pa je to zdaj važno?« »Veš, mama me ne sme videti. Bolela bi jo glava, če bi me videla med nebom in zemljo.« Franček skoči na gugalnico. Krog gledalcev se sklepe okoli njega. Je kot papagajček Koko, ki se za kratek čas guga v svoji kletki. Potem se z vso silo po- žene. Gugalnica cvili. Njena pot je vedno daljša. Gledalcem zastaja dih. Franček je visoko, z glavjo obrnjen proti zemlji. Gugalnica cvili. »Akrobati« sunki so vedno močnejši. Naposled pre-maga najvišjo točko in začne se vrteči okoli droga kot vetrnica v vetru. Mala Metka grize nohte. Franček je njen bratec. Boji se zanj. Franček pa se vrti kot vi-jak.

Pot gugalnice se krajša. Zau-stavlja se. Franček skoči z nje, Bum, bum, buum. Udarci po loncih posnemajo topovske stre-le, oguljen zid s tenkim glasom joče pod udarci iztepača, iz stroj-nega oddelka pa švigajo torpeda; stare pločevinaste škatle. Ta oglušujoč ropot traja dolgo. Boj je oster. Ko je na tleh že za pol voza škatel, rezek Tonček glas prekine salvo: »Podmornica potopljena!« Topovske cevi obnemijo, kri-zarka plove dalje. To popoldne so potopili še dve podmornici.

Virtuozni na makadamu

»Jaz bom Mitič!« »Jaz Cajkovskil« »Jaz Vukas!« Jaz pa Toplak! Ne, ne, jaz bom Puskas. No, kazalci na uri so prav gotovo odmerili deset-krat po šestdeset sekund, da je bila reprezentanca sestavljena. Zoga je skakala po asfaltu kot žaba v mlako. Za njo se je po-dila reprezentanca. »Daj na kri-los«, je vpil Vukas, Puskas mu je nesebično podal, Mitič je napa-dal, Cajkovski streljal. Avtomobili so trobili na vse pretege, ker žoga je skakala, Mitič, Vukas, Cajkovski in ostali pa so bili tudi sredi prometne ulice in hoteli zabijati gole. Zoga pa je poskakovala. Igralci so bili že upehani. Gola ni bilo. Pa ga sploh ni bilo tisto popoldne, ker je igro prekinil miličnik in po-vedal reprezentantom, da je žoga za na travo.

To je otroški svet, ki ne pozna miške in predorov ter poti v njej, ne zelenega grmičevja, otroški svet, kateremu je asfalt dvorišče, pa vendar je njegov smeh takšen kot tisti na tratih.

Miran Sattler
Foto: Lojze Jurc

»Reprezentanca« ulice

Noč pod uličnimi svetilkami

Obisk pri »Javni razsvetljavi«

Nad Ljubljano se počasi spu-šča mrak. Prometni miličnik je ustavljal kolesarja brez luči in mu zaračunal kazen. 20.15. je ugotovil stikalnik Mestne elektrarne in obrnil stika-lo. Po cestah tja daleč ven iz mesta, po ulicah in uličicah je v tem hipu zagorelo vseh 3400 cestnih svetilk. Nad mestom se veličastno dvi-guje barvito osvetljenje Grad, z reflektorsko lučjo so obsijana tudi pročelja drugih znamenitih stavb, med njimi velika nova Gradisova palača. Kmalu se je množica sprehal-jalcev razšla s promenade, mesto se počasi pogreza v spanje. Po ulicah ni potrebno več toliko luči, zato se del svetilk — polnočna razsvetljava — ugasne. Sele štiri leta je, odkar so usta-novili mestni zavod Javna raz-svetljava. Mladi kolektiv pa se lahko pohvali, da je ta čas raz-svetljava močno izboljšal. Priza-devajo si, da bi Ljubljana šla vstrij z ostalimi mesti tudi v javni razsvetljavi.

Investitorji so nekoliko po-zabili na javno razsvetljava. Pod-jetje s svojim proračunom pa ne more samo kriti vse potreb. Dru-gače so se izkazala nekatera pod-jetja, kot ECZ, Uprava za ceste in Elektro Ljubljana, ki so precej prispevala za ureditev razsvetl-jave. S sredstvi, ki so jih v minulih letih porabili začasne slavnost-ne iluminacije (samo lani jih je bilo 591) bi se dalo napeljati stal-no slavnostno razsvetljava. Ob slavnostnih priložnostih bi se da-lo vključiti tako razsvetljava na zaželenem objektu, odpadli pa bi tako vsi novi stroški.

Z obema načrtoma bi postala Ljubljana za turiste mnogo mi-kavnejša. V parku sedi parček, kateremu se zdi kar preveč svetlo, zato dobro namerjeni kamen žarnico za vedno ugasi. Ta zgodba se prečesto ponavlja. Telefon 30-419 zvoni na mizi dežurnega. — Ulica je v temi! — javljajo s postaje Ljudske milice. Stari Ford, avto z lestvijo, se-stavljen iz delov, nabranih v Ze-lezarni Jesenice, je takoj odpeljal monterja, ki je kmalu odkril na-

pako. Pregorela je varovalka. V slabem vremenu često zazvoni telefon, kajti takrat je največ prekinitev. Prebivalci javljajo okvare, preden jih opazijo kon-trolorji, ki križarijo po mestu na kolesih. Za najbolj požrtvovalne so predvidene tudi denarne na-grade. Mnogo žarnic pa morajo izmenjati v okolici internatov, ker jih pobalini razbijejo s fračami. Na mesec izmenjajo okoli 600 pre-gorelih žarnic.

— Komaj pol enih! — se je nekdo začudil, stoječ pod javno uro. Ura pa je bila v resnici že mnogo več. V mamljivi zmoti je človek nadaljeval pot.

Vseh devet ljubljanskih javnih ur ne more več kazati pravega časa, kajti v zadnjih dvajsetih letih, odkar tečejo, so se popol-noma obrabile. Čeprav jih ura-vnavajo vsak teden, le ne gredo prav, treba bi jih bilo nadomestiti z novimi.

Uslužbenec Mestne elektrarne je pogledal skozi okno. V zori se je megleno svetlikal novi dan. Cestne luči je izklopil.

Čez pol ure bo vželo sonce; prvi delavci že hite na delo.

BP

GOZDARSTVO MARIBORSKEGA OKRAJA

Načrt sečnje gozdov je še zmeraj visok

Letošnji načrt sečnje v gozdovih mariborskega okraja je prvi...

Letošnji načrt sečnje v gozdovih mariborskega okraja je prvi...

Nič manj pomembno od pravnih...

Za gojitvena dela v gozdovih obeh sektorjev bodo letos porabili...

Iz Prekmarja

SEJA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA MURSKA SOBOTA

Sveti in komisije bi morali bolj pomagati ljudskim odborom

V petek, 8. junija je bila v M. Soboti osma seja Okrajnega ljudskega odbora...

V Pomurju je deset občin. Občinski ljudski odbori so se še kar redno sestajali...

Na skupni seji obeh zborov je predsednik OLO tov. Franc Rogl poročal o dosedanjem delovanju...

Ziviljenjsko važnih vprašanjih. Zivahnejše pa so bile razprave o gospodarskih problemih...

Pri OLO deluje enajst svetov, za katere je značilno, da je v njih kar 65 ali 54 odstotkov uslužbencev...

V Pomurju je deset občin. Občinski ljudski odbori so se še kar redno sestajali...

Na skupni seji obeh zborov je predsednik OLO tov. Franc Rogl poročal o dosedanjem delovanju...

DRUŽBENI PLAN IN PRORAČUN NOVOGORIŠKE OBČINE

Sredstva za nadaljnjo rast Nove Gorice

Povečanje proizvodnje oziroma uslug v industriji, kmetijstvu, prometu, trgovini, gostinstvu in obrti

Nova Gorica, 10. junija. Na včerajšnji seji je ljudski odbor novogoriške občine razpravljal in z manjšimi dopolnitvami in spremembami sprejel družbeni plan in proračun za tekoče leto...

ukrepi povečali za 4% v primerjavi z letom 1954. Družbeni plan določa tudi razne zboljšave v vinogradništvu in sadjarstvu...

Investicijski sklad (22 milijonov 476 tisoč din) bodo porabili predvsem za gradnjo novih lokalov in poslovnih prostorov za trgovine in obrtne delavnice...

lov in poslovnih prostorov za trgovine, gostišča in obrtne delavnice. Del sredstev iz tega sklada so namenili tudi za preureditev nekaterih neprimernih prostorov...

Proračun Občinskega ljudskega odbora, ki so ga tudi sprejeli na seji, predvideva 80 milijonov 62 tisoč dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov...

KRATKE IZ RAZNIH KRAJEV

Pretekli teden je imel Občinski ljudski odbor Cerkljanskega rečno seje, kateri je sprejel občinski družbeni plan in proračun za leto 1956...

V Črnomlju je pred dnevi glasbena šola priredila kratko produkcijo. Izvajalci so pokazali solidno tehnično znanje...

V Slovenjem gradcu je to del zaključnih taborniških skupin 260 pripadnikov kmečkih centrov predvojaške vzgoje...

Pred nedavnim so v Lendavi zborovali komunisti protirodno aristokracijo. Pogovorili so se o uspešnih in pomanjkljivih v svojem delu...

Sindikalni pevski in tamburaški zbor Vinogradiškega gospodarstva Gorjana Radgona je priredil v petek zvečer v Zadrženem domu v Gronju Radgoni dobro uspel koncert...

Potrošniški sveti v Kočevju imajo že lepe izkušnje

Ceravno so že lani julija izšli predpisi o ustanavljanju potrošniških svetov v trgovini, so kljub temu v nekaterih krajih kočevskega okraja te šele pred časom ustanovili...

IZPRED SODIŠČA V LJUBLJANI

Drzen roparski napad

Mesarska pomočnica, zaposlena v Mestni klavnicni v Stražišču pri Kranju, je prišla dne 3. februarja letos okrog osme zvečer vasa zbežana na postajo Ljudske milice v Kranju...

ponoči brez luči. Po pojasnilu, da je ne ni nabavila, je neznanec zahteval, da mu plačilo 100 din kazni. Ker je bila napadanka prepričana, da ima opraviti z varnostnim prometnim organom, je sogla v cekar po denar. V tem trenutku pa je neznanec sgrabil za rok cekarja in cekar potegnil s krmila kolesa...

Manevri predvojaške vzgoje v Mariboru

Okrajni odbor ZB v Mariboru je organiziral manevre izven armadne vzgoje, ki so se začeli v noči od sobote na nedeljo. Trajali so dvajset ur. Sodelovale so enote predvojaške vzgoje in organizacije civilne zaštite...

viti red v zaledju, zato so objavili mobilizacijo civilnega prebivalstva od 16 let navzgor. Manevri so potekali vzorno, saj so odredi požrivovalno izvršili svoje naloge. Zračne napade so izvajali člani Aero-kluba 'Zariko Majcen'...

Popoldan na Jesenkovem

V kmečki svet zahodnega Pohorja redkokoli zajdejo izletniki. Kmečke domačije po bregovih okrog Primoža in nad Trbojnami so odmaknjene od velikih cest in markiranih planinskih poti...

gostoljubnih in radodarnih kmečkih mamic in starih pohorskih očakov, ki so radovedno prisluskovali političnim uram čet in bataljonov na njihovih skednjih. Časi so se umirili, Pohorčev ne vzmirajo več kolone policistov, vermašterjev in nemškutarjev, s tistim večno istim, zadirnim vprašanjem: »Wo sind Banditen?«

Tu pri Jesenku je padlo 5. IV. 1944 devet borcev Pohorske brigade

Izdani smo padli vam v opomin: Ljudstvu svojemu zvesti bodite!

Pečolarjev Fridl, ki je tu gospodar, mi je pokazal v prostorni veži luknjo, kamor je treščila mina. Zadnji del veže je raztrgalo in odneslo. Nihče od Pečolarjevega rodu, ki že nad tri sto let živi tod, ni doživel tako burnih časov...

preden kmečki gospodar. Popravlil je hišo, napeljal vodovod in obnovil zanemarjene njive. Pred nedavnim je »pogotnik k hiši iz oddaljene trbojske grape elektrika. S posebnim zadovoljstvom vam bo pokazal »električnega pastirja« za živino. Na vseh koncih je videti, da so na Jesenkovem spet izorane globoke brazde. Seme je padlo vanje, ki klije in zori. V hiši doraščajo trije otroci, ki ne vedo za grozote vojne. Spoznali jih bodo, ko bodo dorasli. Nanje jih bo spominjala plošča na hiši. Tudi po tri sto

letih Pečolarjev rod ni izumrl, čeprav je okrog hiše dolgo in grozeče tulila smrt.

Na Jesenkovem je zdaj pomlad. Njen dih je prepoln kmečkih svet in tej strani Pohorja. Med cvetjem in zelenjem se še tu in tam dvigajo ruševine požganih kmečkih domov. V njih ni več življenja. Ostali so neme priče minule vojne, ki je sejala pustošenje z velikih front v ta obrobni pohorski svet. Na pogoriščih trpkih spominov se prebujajo novo življenje v samotnih domačijah. Zahodno Pohorje va bi izletnike, da ga obiščejo. Če nič drugega, steklenko mošta in hlebec ržnega kruha vam bodo gostoljubni Pohorci povsod postavili na mizo.

Leja Polainko: Dom ačija pod Pohorjem

Lahko bi bilo še huje

Zadnje čase je na naših javnih cestah vedno več dvokoles s pomočnimi motorji. Res je prijetna vožnja z njimi, zlasti po gladkih in ravnih cestah. Toda kaj pa prometni predpis? Voznik, ki se pelje s takšnim vozilom, mora prav tako upoštevati prometne predpise, kot vsi ostali koralniki naših javnih cest. Po drugi strani pa morajo voziti tudi zelo previdno. Priporočamo jim tudi, da ne grede prej na cesto, dokler vozila ne obvladajo in se nauče vsaj tistega iz prometnih predpisov, kar zadeva kolesarje. Po republični se iz soče proti Koritniku v mariborskem okraju v letni v populniškem uradu dvokolesom s pomočnim motorjem Maks Vanovec. Vozil je pravilno po desni strani ceste. Bil pa je nepazljiv, ko je med vožnjo zapeljal na del vozila, posutega z gramozom. Na tem mestu je dvokoles izpodneslo. Pri nesreči je udaril Vanovec z glavno ob trdo vozilo in dobil pri tem hude telesne poškodbe.

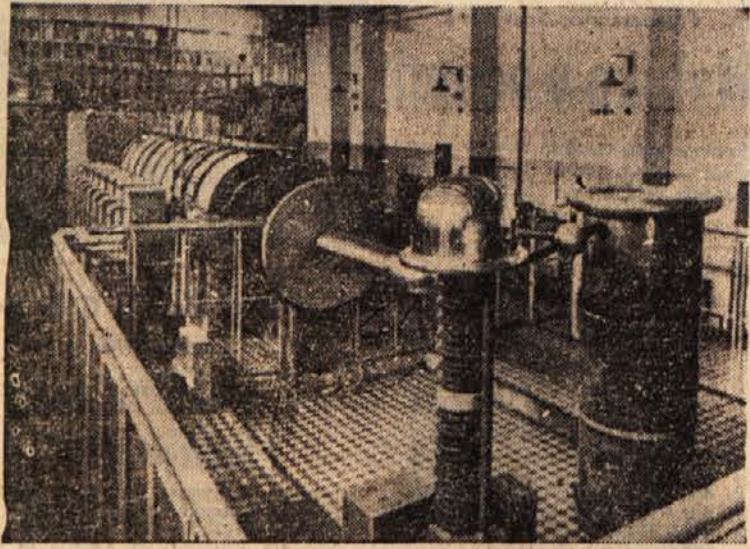
Ker je vozil po levi

Zadnje čase je na naših cestah kar preveč prometnih nesгод. Kljub njih poročne nedisciplinirani kolesarji. Res, da imamo v Sloveniji zelo veliko kolesarjev (po netočnih računih okrog 300.000), toda na želost med njimi tudi mnogo nediscipliniranih, ki med vožnjo ne upoštevajo prometnih predpisov. Zlasti pa se opaža mnogo kolesarjev, ki vozijo vinjeni in tako z nevarno vožnjo ogrožajo varnost prometa. Med kolesarji, povzročitelji nesгод, so tudi mnogi otroci in mladinci, ki se ude vožnje s kolesom na prometni cesti in pri tem ne pazijo na ostali promet. Nekateri pa se vozijo brezno po levi strani ceste, sekajo ovinkne in vozijo na kolesih tudi druge otroke. Te dni je vozil po občinski cesti iz Rožne doline proti Stari gori v korškem okraju z motornim kolesom motorist Milan Jakhel. V ovinku mu je pripeljal nasproti 16-letni Franček Figel po levi strani ceste, ker je nekak ovinek in se to s precejšnjo hitrostjo, in se zaletel v motorista. Pri nesreči sta dobila oba k sreči le lažje telesne poškodbe.

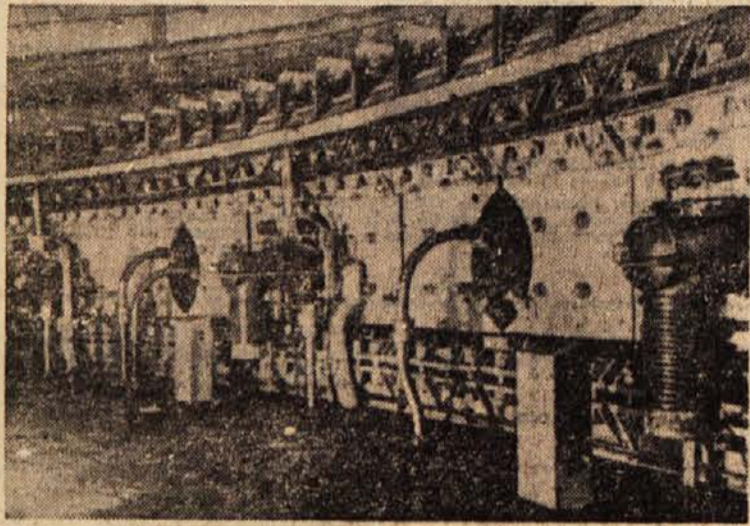
Vsako okorišanje je škodljivo

Pri bivšem podjetju »Fotolik« v Kranju je bil zaposlen dalje časa Stanislav Rode, ki je vodil poslovalnico kot upravnik. Poleg njega je bilo zaposlenih v podjetju še nekaj uslužbencev. Med upravnikom in uslužbenci pa ni bilo tistega vzdušja tovarištva, ki je porok delovnim uspehom. Uslužbenci so postrani gledali upravnika, ki je opravljal večino strogo stroških del, pri katerih se je kdaj kdaj lepo zasluzil, ker so si lahko fotoreporterji zaračunali 30% pribitka na določeno ceno fotografij, kar sam. Začel so mu tudi očitati, da si poleg tega prisrva še razne zneske, ki bi morali priti v blagajno podjetja. Vse to govorice so postale še bolj aktualne, ko se je Rode odločil, da se bo osamosvojil kot privatni fotograf. Opravičena je bila tudi revistja, ki je s primerjanjem knjižnih temeljnic z vknjižbami ugotovila, da si je Rode prisvojil v osmih primerih skupno 51.670 din.

Podrobnejša preveritev teh ugotovitev revistje, ki jo je napravilo sodišče, pa je pokazala, da stvar le ni tako črna, kakor so ji skušali nekateri naslikati, saj je šlo je za troje manjših poneverb v skupnem znesku nekaj nad 20.000 din. Ker pa je vsako okorišanje na račun skupne blaginje, je bil Rode obsodil na tri mesece zapor, pogojno za eno leto, povrnil bo moral pa tudi stroške kazenskega postopanja.

V elektrofizikalnem laboratoriju Akademije znanosti v ZSSR. — Črpalka — začetni del pospeševalca (zgoraj). Del elektromagneta z močnimi vakuumskimi črpalkami (spodaj).

KONKURENČNI BOJ MED VLAKI IN AVTOMOBILI

Skrb evropskih železniških uprav za udobnost potnikov

Ce človek prebere program, ki so ga pripravile razne evropske železniške uprave za letošnje poletje turistom, mora priznati, da zaslužijo posamezne države vse priznanje, ker si prizadevajo, da bi kar najbolj ustregle potujočim ljudem. Železnice vseh evropskih dežel se že več let krčevito bore s konkurenco avtobusov in avtomobilov, pa tudi letal. Letos pozimi so železniške uprave posameznih evropskih dežel sklenile uporabiti v tem boju še en ukrep, od katerega si obetajo veliko korist. Izdale so mnogo letakov in prospektov, v katerih opozarjajo potnike na razne ugodnosti potovanja z vlaki.

Avstrijska železniška uprava je vključila za letošnje poletje v promet 41 novih električnih lokomotiv in 30 lokomotiv na pogon z dieselmotorji. Razen tega vozi po avstrijskih železnicah 20 tako imenovanih ležalnih osebnih vagonov, katerih sedeže lahko potniki spremenijo v postelje. Švicarske železnice praznujejo letos 50-letnico otvoritve simplonskega predora. Ta jubilej je dal upravi švicarskih železnic povod, da so se odločile za razne koristne ukrepe v potniškem prometu. Eden med njimi je ponoči lepo razsvetljena simplonska proga v dolini Rhone. Po francoskih železnicah so začeli voziti novi motorni vlaki. V vsakem je prostora za 75 potnikov, vozijo pa s hitrostjo 120 km na uro. Tudi v teh vagonih imajo potniki na razpolago sedeže, ki jih lahko poljubno spremenijo v postelje.

Največjo novost letošnjega poletja pa je dobila Zahodna Nemčija. V tej deželi namreč vabijo avtomobiliste, naj sicer prevozijo del svoje poti za volanom, nekaj časa pa naj bi se vozili tudi na oseh tovornih vagonov. Po zahodnonemških železnicah so namreč začeli voziti tovorni vagoni, ki sprejemajo avtomobile tako, da lahko avtomobilisti tudi med vožnjo sede v svojih vozilih. Avtomobilist lahko kjerkoli zapusti železnico in se odpelje naprej s svojim avtomobilom. Tudi v Španiji, kjer so železnice najbolj zastarele, si železniška uprava na vse kriplje prizadeva, da bi bila kos konkurenci avtomobilov in avtobusov. Po španskih železnicah je začelo voziti 50 osebnih vlakov, ki so na razpolago izključno turističnemu prometu. Vagone so izdelale italijanske to-

varne in opremljeni so z vsemi najnovejšimi pridobitvami tehnike. Najbolj pa se je postavila letos uprava angleških železnic. V Angliji so namreč začeli voziti posebni vagoni, ki so hkrati šotori. Poskuse s takimi vagoni so delali že več let. Zdaj jih je v prometu že 200. V vsakem vagonu je majhno stanovanje s 6 posteljami. Vsako stanovanje ima še posebno sobico in kuhinjo. Vsaka družina ali vsaka skupina turistov ima tako na razpolago hotelček na kolesih, v katerem je preskrbljena z vsem, kar potrebuje. Ustavi se lahko, kjer hoče ter odpotuje naprej, kadar jo je volja.

Petelinček ali jarečka

Ameriška država New Jersey je dala nedavno znanstveniku dr. Williamu Seltzeru iz Hawthorna patent za novo metodo, po kateri lahko z nego jajc poljubno spreminja spol piščancev. Njegova metoda je kaj preprosta. Če želi, da se zležejo jarečke, položi jajca v raztopino, v kateri je ženski hormon estrogen, in jih pusti v njej nekaj sekund. Če pa želi, da se zležejo petelinčki, položi jajca v raztopino z moškim androgenom. Potem položi jajca v inkubator. Tako je že v več tisoč primerih dosegel svoj cilj, da so se zlegli petelinčki ali jarečke, kakor je želel.

Salkovo cepivo v SZ

Tudi v Sovjetski zvezi so sklenili, da bodo izdelovali Salkovo cepivo proti otroški paralizi. — Upravnik sovjetskega inštituta za proučevanje te bolezni profesor Sumakov je izjavil, da je Salkovo cepivo največji uspeh Amerike na področju proučevanja in zdravljenja otroške paralize.

Stroj za sortiranje limon

V nekem podjetju v mestu Oxnardu v Kaliforniji sortirajo dnevno po barvi 1.200.000 limon. To veličansko delo opravi 6 strojev, opremljenih z elektronskimi očmi, ki sortirajo limone v 5 kategorij, od temnozelenih do svetlorumene barve. Tovarna, ki je izdelala te stroje, izdeluje tudi stroje za sortiranje fižola, graha, semena, kave in orehov.

»Sapramiš, tako lepo sije luna, pa se mi nikakor neče posvetiti v glavi, da bi se spomnil številke hiše, v kateri stanujem!«

Močan argument

»Hood« : »Bismarck«

PRED 15 LETI JE AGLESKA VOJNA LADJA »HOOD« POTOPILA »BISMARCK«, PONOS NEMŠKE VOJNE MORNARICE

Pred dobrimi petnajstimi leti, 20. maja 1941, se je potopila nemška vojna ladja »Bismarck«. Lastniki ladjedelnice in mornariški oficirji so prav tedaj praznovali v prostorih »Kristiansand Cluba« sploitev neke nove ladje, ko so opazili na odprtem morju obrise dveh velikih vojnih ladij in štirih nemških rušilcev. Nekdo je vzel daljnogled in spoznal veliko nemško vojno ladjo »Bismarck«. Se isto noč je poveljstvo angleške vojne mornarice dobilo to vest in ukrenilo vse potrebno za uničenje tega stebra nemške vojne mornarice.

To je bilo delo skupine članov odporiškega pokreta, ki so jo Nemci vneto iskali, našli pa je niso nikoli, ker so bili vsi njeni člani dobri osebni prijatelji. Norveški ladjedelniki agent Axelsen iz norveškega pristanišča Kristiansanda v Skagerraku je imel nemškega poveljnika pristanišča v rokah, ker je pridno skrbel, da je dobivala njegova družina pakete z živili. In tako je lahko neopazeno zbiral važne vesti in opazoval gibanje nemških vojnih ladij. Svoje zapiske je dajal nekemu šoferju, ta pa jih je skrivaj izročal Sofiji Rervög.

Sofija je delala v mlekarni blizu Kristiansanda. Od tod so šle Axelsenove vesti v praznih ročkah naprej do kmeta Gerharda Tomstada v Helle, ki je vozil v mlekarno mleko. Vsi zavedni Norvežani so se med vojno izogibali Tomstadove kmetije, ker je gospodar pripadal Quislingovi stranki, znani po sodelovanju z Nemci. Večkrat so prihajali k njemu nem-

ski oficirji, med njimi tudi gestapovski oficir Lipicki, in Tomstad jih je zmerom dobro pogostil. Nobe deni ni vedel, da se je pridružil Quislingovi stranki samo zato, da bi lahko prikrival svoje zveze z norveškim vohunskim omrežjem. V resnici je pa vodil skupino vohunov.

Njegov hlapec Odd Starheim je bil v Angliji izsolani agent in leta 1940 ga je neka angleška podmornica izkrcala na obali. Zatekel se je k svojemu prijatelju Tomstadu v Helle. S seboj je prinesel radijski oddajnik na kratke valove, da je pošiljal v London važne vesti. Nemci niti slutili niso,

kaj se dogaja na Tomstadovi kmetiji. Gestapovski oficir Lipicki je večkrat sedel na divanu pri Tomstadu, pod katerim je stal oddajnik. Ko se je začel Gestapo zanimati za tajno radijsko zvezo in ko so začeli njegovi agenti vohati po okolici, so osumili vse kmete, razen Tomstada.

Tisti dan, ko se je pojavila ladja »Bismarck« pred Kristiansandom, tajna radijska postaja že nekaj časa ni obratovala. Oba norveška patriota sta jo bila zakopala v bližnjem gozdu, ker je bila velika nevarnost, da bi jo gestapovski agenti izsledili. Axelsenova vest pa je bila tako važna, da sta jo odkopala in vest sporočila v London. Angleška admiraliteta je netogetoma ukrenila vse potrebno. Ladjo »Bismarck«, ponos nemške vojne mornarice, je napadla angleška vojna ladja »Hood« in jo potopila. Razen te največje so izgubili Nemci v pomorski bitki še več vojnih ladij. To veliko zmago so praznovali v ladjedelniskem klubu v Kristiansandu, kjer je Axelsen dvignil čašo in izgovoril pomembne besede: »Gospoda moja, 38.000 ton!«

Sežiganje starih bankovcev

V štirih urah sežgo približno za milijardo ameriškega »narodnega premoženja«

Pet resnobnih mož se ukvarja v Washingtonu s tem, da sežigajo bankovce drugih ljudi. Dva mečeta z lopatami dolarske bankovce v jekleno peč, tretji stoji na straži, četrti pa pod nadzorstvom petega z vžgalico sproti zažiga denar. Dobre štiri ure traja to čudno delo, da sežgo približno za milijardo ameriškega narodnega premoženja. Pepel odvažajo tja, kamor gre vse pepel, namreč na smetišča in od denarja, ki so ga stotisoči ljudi s težavo zaslužili, ne ostane ne duha ne sluha.

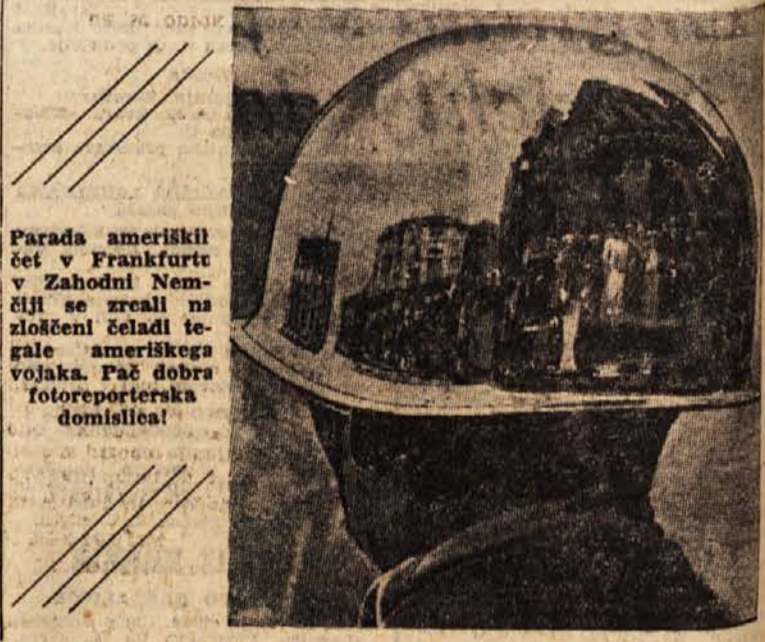
Dolarski bankovci, ki jih sežigajo, v resnici namreč niso več bankovci. Poprej jih preluknjajo in raztrgajo čez pol, da niso več uporabni. Njihova pot je pot vsega papirnatega denarja, ki se obrabi ali raztrga. Leto za letom sežgo v Ameriki skoraj polovico vseh bankovcev v obtoku in jih zamenjajo z novimi. Obrabijo se zlasti bankovci za en dolar, ki jih morajo vsako leto vzeti iz prometa štiri petine. Pač pa so zelo trpežni bankovci za 5000 dolarjev. Njihova življenjska doba je malone neomejena in še nobena ni bilo treba sežgati. Ti bankovci namreč mirno počivajo v jeklenih blagajnah in nobena roka se jih ne dotakne.

Američani ravnaajo s svojim papirnatim denarjem dokaj malomarno. Zato imajo banke vsak mesec velike svežnje starih bankovcev. Star papirnat denar pa ohrani svojo vrednost, čeprav ga podružnice državne banke preluknjajo in bankovce za bankovcem prestrizhejo čez pol. Zato odpošiljajo podružnice najprej gorje, potem pa še spodnje polovice. Nikomur naj ne bi prišlo na misel, da bi iz starih bankovcev sestavljali nove, tako da bi obe polovici zleplili in napravili iz luknjice s cigareto večje, kakor da so bankovci prežgani. Pa tudi to se je

že nekajkrat zgodilo, le da so v bankah sleparijo hitro odkrili.

Ko pridejo bankovci v to ali ono zvezno centralno blagajno, jih le-ta po isti poti pošlje naprej v Washington. Tudi med potjo ne ostanejo niti za trenutno brez straže. Stražiti jih nehalo šele, ko pridejo v veliko peč državne tiskarne. Prej so delali iz njih papirno kašo, toda stroški so bili večji, kakor so bile papirnice pripravljene plačati zanjo.

Novičke, ki se obrabijo, pa v Ameriki razsekajo in zdrobe, da jih porabi industrija železa oziroma bakra. Pa tudi pri tem država pazi, da izgine zadnjega pol centa v topilni peči. Medtem pa že pridejo iz državnih kovnic in tiskarn novi novički in bankovci, da se obtok znova začne.

Parada ameriških čet v Frankfurtu v Zahodni Nemčiji se zreali na zločenni čeladi te gale ameriškega vojaka. Pač dobra fotoreporterska domišlica!

TRIKOVE dogodivščine

MIRAN SATTLER — FRANC MAVEC

Ime so mu dali Trik. Vseč mu je bilo. Da bi si ime kar najbolj zapomnil, je vpil: »Tri, Tri, Tri!« Prvo noč je prespal v postelji pri sinku Dinko. Toplo mu je bilo in srečen je bil. Sanjalo se mu ni nič. Bil je utrujen. Zjutraj ga je navsezadnje poklical sinko Dinko. Še vsega zaspanega je posadil kraj okna in mu začel pripovedovati:

»Tri, ali vidiš tiste tam zdolaj? To so največji poredneži v naši ulici. Jaz jih nimam prav nič rad. Pa tudi ti ne boš prav nič moj, če se boš družil z njimi.« Trik je gledal skozi steklo in poslušal. »Tisti maček je črni Fifi. Poleg sedi Cibo Debeloglavac. Ta, ki pa govori, je Rifo Potepin.« Triku je skoraj srce padlo v hlače, ko je gledal svoje sosede.

Popoldne je šel sinko Dinko v šolo. Trik pa se je sprehal po vrtu. Ker so bile poti posute z ostrim kamenjem, je stopil na mehko gredo. To se mu je zdelo prijetno. Potepal jo je po čez in povprek. Postal je lačen. Na sosedovi njeni je zagledal jagode in si jih privoščil pošteno mero. Potem pa je zlezal v toplo gredo in nastavljal svoj gobček toplim sončnim žarkom.